

Idéstafett 2011

Digital agenda

209 idéer
fra 76 idémakere

Idéstafett 2011

Digital agenda

Innhold:

1. Smartere offentlig sektor s.4
2. Digitalt innhold og offentlige data s.12
3. Digitalt førstevalg s.14
4. Verdiskaping s.19
5. Inkludering/Digital kompetanse/Forskning og utdanning s.22
6. Miljø s.28
7. Sikkerhet og personvern s.29
8. Tillegg: s.30
 - Innspill fra Accenture
 - Innspill fra EDB ErgoGroup
 - Innspill fra Microsoft
 - Innspill fra Vega SMB
 - Innspill fra Creuna

Innledning

Det du nå holder i hånden er 209 ideer fra 76 idemakere. Dette er folks forslag til mulig innhold i regjeringens kommende Digitale agenda.

IKT-Norge har i to uker gjennomført en åpen idestafett på nett - om fremtidens nasjonale strategi for innovasjon og verdiskaping med IKT. Alle forslagene vitner om engasjement og entusiasme for fremtidspolitikk og ny innsats for smartere teknologibruk i offentlig sektor, for innbyggerne og næringsliv.

Digital agenda er viktig for mange - derfor håper vi disse ideene vil være med å skape en enda bedre politikk. Noen ideer er store andre er små - noen er konkrete andre er mer visjonære. IKT-Norge har ikke tatt stilling til innholdet i forslagene, men overleverer med dette alle de forslag som har kommet inn per nettskjema, e-post og sosiale medier. Vi har valgt å levere det hele, bortsett fra de som er direkte produktreklame. Nettopp fordi vi tror at når flere hoder får dele gode ideer blir resultatet god politikk.

Vi ser frem til Digital agenda!

Per Morten Hoff
Generalsekretær

Heidi Arnesen Austlid
Direktør myndighetskontakt

1 | Smartere offentlig sektor

I dette kapitlet er det ideer som omfatter fornying av offentlig sektor og smartere teknologibruk.

Ole Morten Boldevin

Servicekiosk for offentlige tjenester

Publikum har utfordringer ifm kontakt med offentlige kontorer. Løsningen er en servicekiosk der man når saksbehandlere med spisskomp. innen et bredt utvalg off. tj. Kiosken har skjerm, videokamera, mikrofon, printer og skanner. Dette sikrer at saksbehandler kan kommunisere skriftlig og verbalt med kunde. Dokumenter kan produseres og signeres. Publikum får tilgang til spisskomp. hos NAV, Politi, Skatt o.l uten å oppsøke kontorer som ligger langt unna. Staten sentraliserer spisskompetanse.

Bistand til innovative løsninger i det offentlige

For å få fokus på merverdi i alle prosjekt bør det oppfordres til å sette av midler (kunde og leverandør) i et "prosjekt-fond". Det offentlige forplikter seg samtidig til å bidra med et tilsvarende beløp. For å få tilgang til fondet må prosjektet vise til løsninger som vil være mulig for andre å benytte. Fondet tilfaller da kunde og leverandør. Det offentlige oppnår at ny løsning tilgjengeliggjøres for andre aktører. Dersom ingen initiativ "godkjennes" blir den offentlige andelen av fondet tilbakeført til det offentlige.

Sentralisering av kommunal saksbehandling

Mange kommuner sliter med å besitte spisskompetanse innen alle tjenesteområdene. En rekke kommunale tjenester kan saksbehandles regionalt eller sentralt. F.eks kan byggesaksbehandling tilbys fra en sentral/regional enhet, som en felles tjeneste som kommunene kan kjøpe. Alle nødvendige data vil tilgjengeliggjøres elektronisk, og sikre en objektiv saksbehandling.

Felles maler for Offentlige anskaffelser av IKT-løsninger

Anskaffelser av en rekke IKT-løsninger blir unødvendig omfattende for mindre offentlige etater/kommuner. F.eks har saksbehandlingsløsninger samme krav til støtte av NOARK std., og saksbehandling innen en rekke tjenesteområder. Utarbeidelse av en overordnet kravspesifikasjon bør kunne gjøres sentralt, som en mal.

Ann-Kristin Vinje

Difi bør være et organ for utvikling også for kommunene, ikke kun for staten. Difi er innovativ og en pådriver for utvikling av offentlig forvaltning, men da kun med aktivt fokus på den statlige delen. Det vil være et betydelig løft for en samlet forvaltning om kommunene i større grad enn nå kan spille på lag med Difi.

Det bør etableres et løft for IKT-utvikling i kommunene med øremerket tilskudd over eksempelvis en fireårsperiode.

Arne Krokan

Lavt henger de og vi skal plukke dem fort.

Det handler om enkle tiltak som kan iverksettes uten store utredninger. Kjør brainstorming og lag en katalog over slike tiltak. Sett opp en offentlig liste med ansvar og tidsramme, slik at vi kan se om saken løses.

Her er et par forslag:

- Legg inn alle skjemaer vi må fylle ut som arbeidsoppgaver på Altinn. Ikke skill mellom innrapp til Altinn og Skatt.
- Kutt ut dobbel innsending av selvangivelse for firmaer. En gang er nok.

Lag en DIFI-beta.

Staten bør ha en tenketank, ala NRK-beta og Trondheim Beta mfl. Her bør en eksperimentere, være åpen om resultater, dele over en lav lest og inspirere til utvikling av nye tjenester. Vis hvordan offentlige data kan brukes på nye kreative måter, feks kartdata, mm.

eGovernment kompetanse.

Skoleledere har fått sin Rektorskole. Alle ledere i kommuner burde få sin eSkole, der de lærer om hvilke endringer ny teknologi skaper i samfunnet (makro). De må lære om nye arbeidsprosesser (mikro), om hvilke konsekvenser dette har for organisasjonene.

Mye av problemet med manglende omstilling i offentlig sektor er at lederne ikke har kompetanse til å skjønne hvordan de kan bruke digitale tjenester til å arbeide smartere, til å kommunisere bedre med brukerne og andre interesserte.

Slutt på dobbeltarbeid.

Kartlegg alle arbeidsoppgaver der vi som brukere må gjøre dobbeltarbeid. Eks import av bil - betale moms på grensen, vise bil på veistasjon, -betale engangsavgift hos Toll og tilbake til veistasjon for å få skilter. Her kunne en gjort alt på ett sted. Dette ville spare mye dobbeltarbeid.

Lag register over slike oppgaver, offentligjør dem og vis hvordan det håndteres. Sett hårete mål for hva en skal spare ved å gjøre slikt.

Fra tre til ett brev.

Om du blir fotografert i fotoboks for fartsovertredelse får du tre brev, selv om du er enig i alt. Send ett brev vedlagt giro som en kan betale dersom en vedkjenner seg forholdet. Kjør full prosess bare om det er nødvendig. Denne logikken kan innføres flere andre steder også.

Og hva med å digitalisere hele innkrevingen?

Mikael Snaprud

iTunes for offentlig sektor. Standarder og IT-arkitekturer for offentlig sektor kan være en meget god hjelp. Slike beskrivelser må desverre alltid tolkes og da kan det oppstå avvik.

Bygg derfor heller en plattform, litt som iTunes, for å samle, kvalitets sikre, integrere og distribuere tjenester for kommuner og andre offentlige myndigheter. Det vil si en tjeneste på nett leveres og presenteres via en offentlig eid og drevet plattform som brukes til kvalitetsikring og distribusjon.

Christian Sørensen

Nasjonalt ID-kort.

Fungerer både som fysisk ID-kort (legitimasjon i Norge og for reiser i Schengen-området) og som ID-port ved bruk av alle offentlige tjenester på nett (inkludert signering) samt for felles elektroniske meldingsbokser (offentlige og private e-henvendelser). Ingen ny idé, men bør gjennomføres!

Digitale løsninger blir defaultløsning for all kontakt med det offentlige gjennom endringer i lovverket.

Insentiv:

- Gebyr på alle ikke-digitale løsninger.
- Gratis kurs for bruk av digitale løsninger på NAV-kontorene.
- Innføre aldersgrense for borgerne: All kontakt med det offentlige er default digitalt under aldersgrensen mens det over aldersgrensen fortsetter som nå, men med tilrettelagt mulighet for enkel overgang.

Miljøvennlig og på sikt mye billigere og enklere for borgeren. (forts.)

Smartere offentlig sektor forts.

Lowverket endres slik at det digitale favoriseres framfor det ikke-digitale i motsetning til i dag hvor det er motsatt.

Selvsagt implementering av felles meldingsboks og felles elektronisk samtykke for kommunikasjon med det offentlige.

Lena A. Andersen

Norge har alle forutsetninger for å ligge i verdenstoppen hva gjelder digital kompetanse, men gjør det ikke. Det mangles en helhetstanke på hvor vi vil.

Vi bør sette oss i førersetet - sammen med de land som har kommet lengst mht bruk av digitale verktøy i hverdagen. Med et land med de avstander vi snakker om i Norge, og med spredt bosetning, burde bruk av digitale verktøy og hjelpemidler være et fullstendig krav.

Hva skal til:

Vi må gi alle innbyggere i Norge tilgang til utstyr og kompetanse.

- HjemmePC ordningen må gjeninnføres - den hadde en glimrende funksjon med å forsyne norske hjem med oppdatert PC-utstyr. At det ble tatt bort er helt meningsløst. Det rammet de som ikke har ressurser til å handle i butikken - de svakeste.
- Tilskuddsordning for IT-utstyr og opplæring for uføre og arbeidsledige med krav til gjennomføring av kompetanseplan.
- Tilskuddsordning for pensjonister som ønsker å ta i bruk data. De kan også følge et undervisningsopplegg relatert til de tjenestene de har behov for.
- Skolene (eget kapittel fra samme forslagstiller)
- Infrastrukturen i Norge - med bredbånd - må bygges ut til å dekke et langt større behov enn hva vi ser i dag.
- Tilgjengeliggjøre kommunikasjon over IP og digitalisere alle tjenester som skal utføres. Bruke nettressursene ikke bare som en informasjonskanal som i dag, men som en kommunikasjonskanal. Vanskeliggjøre det å ikke ta i bruk digitale verktøy (slik som bankene har gjort).
- Dugnadsånd mht heving av kompetanse. Hvorfor ikke bruke "nye" pensjonister med god IT kompetanse til å lære sine "medpensjonister" noe av det mest grunnleggende - mot at de får en liten kompensasjon for dette.

Frode P. Ettesvoll

Vi må stille klare krav til leverandørene om hvilke sikkerhetskrav som gjelder, slik som asymmetrisk kryptering av data mellom ulike løsninger i et samhandlings-perspektiv, bruk av den mest utbredte elektroniske identiteten BankID også i offentlige løsninger og utstede BORGERKORT med eget sertifikat gratis til alle innbyggere den dagen de fyller 18 år.

Ta kontroll på semantikken - vi trenger ett nasjonalt metadataregister for minimum alle grunddata om person, selskap og eiendom. Vi må åpne for en underskog av flinke norske programvareleverandører i tjenesteutviklingen - vi kan ikke ha en leverandør på en løsning (Altinn) til alle statlige tjenester til næringsliv og innbyggere. Monopol vil medføre lavere kvalitet, lavere innovasjonsgrad i løsningene og mye høyere kostnad over tid!

Slipp til de engasjerte i organisasjonen, de som ønsker forandring og forbedring, og gi dem incitament og ressurser til å skape, slik som i København.

Vi kan ikke være konkurransedyktige på systemutvikling, da dette er et håndverk som det er langt billigere å kjøpe ute. Vi kan derimot være best på å skape fundamentet for god hyllevare, som f.eks. selvbetjening, prosess og saksbehandling, hvor tankegodset, arkitekturen, funksjonaliteten og designet er utviklet og uttenkt i Norge. Hele prosessen kan kjøres fra Norge, selv om deler av utviklingen gjøres distribuert ute i verden. Samtidig må vi utvikle systemer som baserer seg på åpne standarder. Et eksempel er utvikling av selvbetjeningsløsninger som web- og/eller mobilapplikasjoner. Dersom alle leverandører hadde benyttet den samme måten å definere en web-applikasjon, vil kunden fritt kunne shoppe løsning, og bytte løsning uten ekstreme kostnader slik vi har i dag. Å bytte leverandør av IT-systemer er ofte en omfattende og kostbar prosess, vi må ha standarder for å forenkle dette i fremtiden.

Vi må samtidig være gode på de to områdene innenfor samhandling, som vi kan kalle semantisk og organisatorisk interoperabilitet. Det er en forutsetning for samhandling av vi er enige om hva ting betyr. Dersom vi spør borgerne om noe, la oss si deres sivilstatus eller inntekt, for deretter å foreta en automatisk beslutningsstøtte basert på disse dataene i beslutningsstøtte/fagsystem, vil det være uholdbart dersom vi ikke har samme betydning av disse dataene i de ulike systemene de opptrer. Åpne data!

Eva Kristin Lian

I vårt demokratiske samfunn er dokumentasjonsplikt viktig, både aktive og historiske arkivdokument er viktig rettsdokumenter for samfunnsborgerne. Som informasjonsforvalter/arkivansvarlig opplever jeg ofte at det er rigide regler rundt dokumentasjonsplikt som stikker kjepper i hjulene for å ta i bruk ny teknologi. Min ide er få tydeligere sentrale føringer på håndtering av innbyggernes rettsdokumentasjon og felles statlig datalagre(arkiv).

Få på plass BankID som gyldig ID, da vi alle bruker dette i hverdagen.

Bjørnar Tessem

Det offentlige Norge har trang for meir effektive tenester i form av opne databasar og digital saks- og kundehandsaming. Fortgang får ein om ei statleg/privat innsatsstyrke tek for seg forvaltningas einskild-organisasjonar ein etter ein og løfter tenestene til eit nivå som vi kan være stolte av. Private deltek i styrka etter tilbod der ein legg stor vekt på dokumentert vid og brei kompetanse. Streng, rettferdig, internasjonal evaluering vil gje høve til fornya kontraktar etter 6 år.

Leonard Øvregård

Statlig frittstående konsulent/rådgivings gruppe for å utvikle offentlige business caser og gevinstrealiseringsmodeller knyttet til ny bruk av IKT-løsninger. Denne gruppen vil levere til både statlig og også kunne levere til kommunal sektor. Dette vil bidra til at man ville kunne utvikle caser som har høy offentlig verdi og verdi knyttet til velferd samtidig som det vil kunne konkretisere de "harde" fakta. Dette vil kunne redusere "stakeholder" motstand og suboptimering.

Kirsti Kierulf

Lansere et investeringsprogram tilgjengelig for de etater og departement/direktorater på å bruke Altinn for alt det det er verdt sammen med de andre felleskomponentene. I dag er det for lett å slippe unna og ikke gjenbruke komponentene og lage sine egne. Det er ingen motivasjon for å stille seg i kø og heller ingen midler. Slik at kravet til innovasjonskraft er uoverskuelig for de fleste dyktige menneskene som jobber i sektoren. (forts.)

Smartere offentlig sektor forts.

Implementere bruk av Altinn i kommuner og helse. Hvorfor skal det lages nye systemer når det er utviklet og kan gjenbrukes? Løse organiseringsmodell og sårbarhetsmodell med flere installasjoner og en nasjonal sky med innhold og etterspørsel. Gå i samarbeide med ledende internasjonale leverandører og gjøre noen modige valg med enorme gevinster.

Kaja Hegg

Utsatte barn har også rett til deltakelse og beskyttelse på nett. Ansatte i barnevernet må få kompetanse, engasjement og utvikle en ansvarsforståelse for unges digitale liv. På den måten kan ansatte legge til rette for barnevernsbarns samfunnsdeltakelse på nett, samtidig som de kan hjelpe barn til å håndtere og forebygge risikoer på nett.

Effektive og gode velferdstjenester for barn. Organisering av barnevernet er under utarbeidelse (Barnevernløftet, Stortingsproposisjon om barnevern). I den forbindelse bør det være et fokus på hvordan teknologien kan effektivisere tjenestene, bedre kvaliteten og sikre bedre tverrfaglig samarbeid (hjelpemidlet ellers, oppvekstarenaer og politiet).

Jonny Nilsson

En åpen KompetanseBørs, med nyttig funksjonalitet for oppdragsgivere og tilbydere. En kosteffektiv tjeneste med god publisering (markedsføring/synlighet), god tilgang på kompetanse og oppdrag, med bedre konkurranse og åpenhet. Vi tror at kjøpere av tjenester (under terskelverdi) ønsker å publisere sine oppdrag på en enkel/kosteffektiv måte, samt å kunne motta tilbud fra leverandører på en oversiktlig og strukturert måte. Og tilbydere ønsker tilgang til oppdrag på et sted, enkelt å gi tilbud

Anna Kirah & Hege Line

Dagens timeplan v/sykehuset

Mål: Trygge pasienter Under et sykehusopphold er det ofte mange ubesvarte spørsmål. V/ hjelp av timeplan som leveres til pasienten på morgenen kan både pasienten & pårørende følge med planlagte undersøkelser (hva, når, forberedelser & forventninger i ettertid) Eksisterende infrastruktur utvides m/utfyllende informasjon om undersøkelser og timeplanrapport - Lesebrett til helsepersonell. Dette vil bidra til mer effektivitet hos helsepersonell og trygge og myndige pasienter

Svein Fidjestøl

Når man nå snart skal begynner å lage nasjonalt ID-kort, bør man passe på å bygge inn så mye informasjon i dette kortet slik at det blir ett kort som tilbyr all funksjonalitet som brukeren vil ha. Det er nå mange ting og kort som alle må holde styr på i hverdagen i dette samfunnet.

Bygg både førerkort, BankID, Schengen ID-kort, Europeisk trygdehelsekort (og muligens også RFID for adgangskontroll) inn i ett og samme kort så man har ett kort som tar for seg all kommunikasjon med det offentlige.

Pålegg BankID å finne en løsning som fungerer uten Java plugin! BankID på mobil fungerer bra, men er svært begrenset hvem som kan bruke dette i dag. Hva med å bygge inn en elektronisk løsning i Nasjonalt ID-kort kanskje?

Peter Flem

Vi må samhandle, men da gjennom nøytrale samhandlingsmøtepunkter. Ungdommen samhandler gjennom Facebook, de profesjonelle samhandler gjennom LinkedIn, det vi trenger er en samhandlings plass/møtepunkt, hvor bransjen, politikerne og andre kan være med å gi sine synspunkter, kompetanse, teknologi. Med andre ord så tror jeg det viktigste er å involvere brukerne av våre nye it-systemer, vi klarer aldri å lage gode systemer uten at sluttbrukeren får en enkel digital hverdag.

Anders Rudland Haave

Forenklede lover!

Ønsker en enkel tilleggsfunksjon for Lovdata, der lover er forklart med så få ord og så enkelt som mulig. Loven gjelder alle, derfor er det viktig at alle forstår mest mulig av den, ikke bare hva som ikke er lov men også hvorfor! Dessuten ville det være et flott verktøy for undervisning i skolen!

Morten Hanssen

-"Content curation"/innholdsstyring av samfunnsnyttige emner på offisielle nettsider som helse.norge, skole.norge, barnehage.norge, pensjon.norge, eldre.norge omsorg.norge osv. for å motvirke et potensielt informasjons-klasseskille som følge av økt innholdsmengde på nett.

Martin P

Smartere offentlige investeringer: Avvikle benyttelsen av kostbare proprietære løsninger og gå over til gratis åpen standard. Spar millioner, om ikke milliarder. Frigjorte midler kan kanaliseres over til andre IKT-prosjekter. Løpende besparelser ved å unngå slike lisenser gjør dessuten fremtidige IKT-investeringer billigere. Dette må være en grunnsten i en fornuftig IKT-strategi, som vil være med til å etablere den norske offentlige IKT-struktur som en av verdens førende.

Gudny Hauknes

Vi ser gode muligheter for økonomiske- og kvalitetsgevinster samt risikoreduksjon i utviklingsprosjekter hos offentlige etater og organisasjoner dersom populasjonen i testdatabaser økes og gjøres representativ for forbrukerne. Slik det er nå, må forbrukere av data fra sentrale registre gjøre en rekke antagelser underveis i utviklingsarbeidet, siden testdata ikke er tilgjengelige. Eksempel er testpopulasjonen som tilbys fra Det Sentrale Folkeregisteret.

Vi mener det er godt potensiale for gevinstrealisering samlet sett i Nasjonen Norge hvis offentlige etater og organisasjoner samhandler bedre med dataFORBRUKERne. Behovsdrevet videreutvikling av elektroniske tjenester som tilbyr data fra sentrale registre betyr at man i tide kikker til dataFORBRUKERne, involverer disse og gjør brukbarhetstest for dataFORBRUKERne. Nå må man ofte programmere seg "rundt" problemer. Eksempel - NAV og folkeregisteret.

Selvangivelsen på AltInn, eksempel:

Når skatteyttere skal rapportere beholdning av utenlandsaksjer som ikke ligger i VPS, og som for eksempel er ervervet i arbeidsforhold, må man rapportere hvert enkelt innkjøpstidspunkt i en skjemaside. Man kan i dag ikke kopiere opplysningene fra en skjemaside til den neste, selv om svært mange felter skal inneholde samme verdier. Dette har i mange år vært sårt savnet og vil garantert gi begeistring hos skattyterne OG bedre kvalitet i inngangsdata til Skatt!

Knut Stadskleiv

Myndighetene ved et departement som får mandat på tvers av impliserte fagområder kan ta ansvaret for å bygge et rammeverk for å effektivisere offentlige instanser, gir økt trygghet og smartere utnyttelse av informasjonsteknologi til glede for innbyggerne. Kan inndeles i målområder og faser som

- Trygghet for innbyggerne (trafikkovervåking, trygghets-overvåking i det offentlige rom -& trygghets-overvåking ved institusjoner, overvåking av transportstrekninger m.m.)
- Effektivt styring fra myndighetene. (samordne og optimalisere informasjonssflyt i offentlige tjenester, større grad av selv-betjening)
- Miljøvennlighet. (bruke IKT teknologi for å overvåke å innhente informasjon mht til miljø, vann, avløp, forurensning, elektrisitet osv.)
- Økt livskvalitet. (bruke IKT for mere effektive helsetjenester, selv-betjening osv.)

Smartere offentlig sektor forts.

Tor-Inge Betten

Elektronisk dokumenthåndtering av tinglysning har vist betydelig besparelser for alle parter. Dagens papirflyt er tidkrevende og kostbar. Aktørene må betale dyre renteutgifter grunnet manuell behandling og lang saksbehandlingstid og postgang. Elektronisk behandling via datastrenger og elektronisk identifisering ved offentlige ID-systemer reduserer feil.

Dette kan overføres til andre dokumentflytaksjoner mellom privatepersoner, bedrifter og offentlig etater. Løsningen som er beskrevet over, kan speiles inn i byggsøkprosess. Alt fra enkle byggsøknader til store omfattende bygningssøknader, kan forenkles og spare næringsliv og myndighetene for enorme beløp. Feilkilder tas vekk mot validering mot eiendomsregisterert. Identifisering sikres ved Altinn og bank ID.

Elektronisk behandling av dokumenter, søknader og servicefunksjoner for landets kommuner. Staten kan sette retninglinjer for enhetlig krav til service for landets kommuner. Elektronisk dokumentbehandling og identifisering vil redusere saksbehandlingstid og feilkilder, samt gi enorme besparelser. Eksempler på tjeneste: alle kommunale oppgaver fra barnehageplass, eldreomsorg, skolebytte, eiendomsavgifter m.v. Per i dag er det ingen samordnet plan for dette, og mulighetene er enorme.

Gard Spreemann

Programvare utviklet for det offentlige bør være fri (fri som i goo.gl/OGqo). Hvis en off. instans (f.eks. i staten) får skrevet et stykke programvare, f.eks. ved å hyre inn et konsulentselskap, bør denne gis ut under en fri lisens. Når skattebetalerne har betalt for programvaren, er det vel rimelig at den skal komme offentligheten til gode. En copyleft-lisens (goo.gl/uBUd) sikrer også at andre aktører ikke kan snylte på arbeidet det offentlige har betalt for.

Christian Haugen

Offentlige etater som lege, sykehus, NAV osv bør planlegge innføring av teknologier som Near Field Communication (teknologi for sikker utveksling av informasjon over korte avstander). Befolkningen bruker i utstrakt grad smarttelefoner og mulighetene slike enheter gir er enorme. Eksempel er NFC-leser på sykehuset som man kan registrere seg på for å så motta informasjon om hvor man skal vente og beregnet ventetid samt informasjon om hva som skal skje i løpet av dagen. Se forslag om DagensTimeplan.

Økt bruk av teknologi i omsorg gir ikke mindre varme hender, men frigjør heller de varme hendene til å faktisk utøve omsorg for våre syke og eldre. Et nasjonal test- og innovasjonssenter for pleieteknologi vil gi kommuner mulighet til å se og teste utstyr som kan drastisk redusere kostnader og øke tiden en person kan klare seg selv. Smarthusteknologi, sensorer og brukervennlige systemer kan gjøre dette mulig i dag. Et slikt testsenter bør både kunne bistå og drive selvstendig forskning.

Martin Hauge

Noark-5 kjerne som offentlig felleskomponent.

Det er en stor utfordring at terskelen for å registrere arkivverdig materiale i offentlig sektor er stor. I utgangspunktet burde det være like enkelt å sjekke et dokument inn i arkivet som det er å sjekke inn på et fly. Dersom Noark-5 kjernen ble laget som en felleskomponent, ville terskelen for å legge inn arkivverdig materiale bli lavere, konkurransen langt sunnere. og vi vil få en rimeligere forvaltning.

Leif Torger Grøndahl

Offentlige IKT-avdelinger sitter i dag i nøkkelposisjon i forhold til praktisk talt alle initiativer innenfor området offentlig IKT. De er involvert på både leverandør og bestillersiden, og bemanner totalt alle roller innen alt fra strategi, styring, arbeidsmetodikk, bestilling av tjenester fra samt utvikling og drift. Vi har alt å tjene på at offentlig IKT kan trekke på hverandres erfaringer innenfor disse områdene. Vi trenger en god offentlig delings- og samarbeidsportal innenfor området IKT!

Børge A. Roum

Sett opp en mikroblogg-konto for alle norske politikere, departementer, osv., på f.eks. mikro.norge.no. Andre vil ikke kunne lage konto der, men alle vil likevel kunne følge kontoene (politikere, partier, etc.) fra andre steder, slik som identi.ca. Gjør dere uavhengig av kommersiell tredjepart, men kan auto-kryssposte til Twitter. Legg automatisk ut stemmegivning for hver politiker.

Lag et Open Ideation-system for departementer, offentlige organer, osv. En nettside hvor alle kan legge inn ideer og stemme opp og ned andres ideer. Ikke direktedemokrati, men flere hoder betyr flere ideer og fra en ny synsvinkel. Dere trenger kun se gjennom de med mest støtte/stemmer. Har/blir brukt med stor suksess av flere store bedrifter (Dell, Starbucks, etc) og en dansk kommune. For mer se her: va.mu/RyFU

Lasse Halaas

Norge bør ha en felles forsvarbar informasjonsinfrastruktur for gradert samhandling. For operasjonen i Afghanistan er det nå etablert en kjerneløsning (Afghanistan Mission Network Core) som de ulike troppebidragsyterne kobler sine styrkers informasjonsinfrastrukturer til. Det hele utgjør en felles informasjonsinfrastruktur for ledelse og styring av ISAF misjonen. Hva med et Norwegian Mission Network der vi kobler sammen sentrale elementer av samfunnet basert på en felles veldefinert kjerne?

I en travel hverdag er det krevende for de ulike departementene med underlagte etater å ta inn over seg og virkelig forstå viktige dokumenter som de felles arkitekturprinsippene fra St.meld. nr. 19 (2008-2009). Jeg tror det er behov for noen "evangelister" som kan engasjere og utfordre ulike ledergrupper og IKT-avdelinger. Melder meg gjerne til tjeneste :-)

For å skape interoperabilitet (evne til samhandling) er følgende tre prinsipper sentrale; For det første må grensesnittene mellom samfunnets ulike deler beskrives (arkitektur), for det andre må det defineres og anvendes konkrete standarder i implementering av disse grensesnittene og for det tredje må sammenkoblingene verifiseres. Det er gjerne på dette siste punktet det sviktes, og jeg vil anbefale en sertifiseringsordning for statlig (ev nasjonal) interoperabilitet.

Emil Nybråten

Samarbeide med en av smart-phone produsentene for å utvikle "rammeverk smart-phones", det betyr, smart-phones som er beregnet på å kunne anvendes innen skole, sykehus, omsorg og diverse annet. Smart-mobilene vil hver og en være strengt koblet til kun et bestemt app-marked kjennetegnet ved dets rammeverk. (Slik som "skole-smart-mobiler" som har en app-store som bare selger utdannelsesfremhevende og -nyttige apper, interaktiv media og spill). Evt. samarbeide med andre land om prosjektet.

Haakon Meland Eriksen

Øke mulighetene for samhandling og eHelse under og etter nødsituasjoner ved å føre en politikk for samfunnsberedskap som styrker mulighetene for sikret, desentralisert, person-til-person kommunikasjon, slik at innbyggerne kan kommunisere selv om vanlige telekommunikasjonsinfrastruktur er slått ut, uavhengig om dette skyldes naturkatastrofer eller menneskelige aktører.

2 | Digitalt innhold og offentlig data

Her er ideer om offentlige data og digitalt innhold samlet.

Margrethe Gleditsch

Det digitale samfunn skaper enorme mengder av data - på 2 dager skaper vi nå like mye data som vi har skapt fra tidenes morgen (E. Schmidt, CEO Google). For å skape innovasjon burde offentlig data tilgjengeliggjøres på en åpen måte - nye tjenester kan da utvikles av næringslivet eller andre, det oppstår helt nye tjenester som ikke var tenkbart før. Det offentlige Norge kan tilrettelegge med bruk av innovasjonsvennlige lisenser, åpne standarder og grensesnitt som er tilpasset internetteknologi.

Mediebedriftenes Landsforening

Norske mediebedrifter investerer aktivt i utvikling av digitale produkter, og har suksess blant brukerne. Digital innovasjon og vekst krever at bedriftene får inntekter på digitalt innhold. En hindring her er moms på 25 %. Flertallet i Mediestøtteutvalget foreslo at moms på kjøp av digitale redaksjonelle tjenester settes ned fra 25 til åtte prosent. Dette forslaget støtter vi. En slik investering fra samfunnets side vil bidra til innovasjon og vekst og digitalt kvalitetsinnhold.

Offentlige data kan være utgangspunkt for digitale tjenester. Dataene er betalt av skattepenger, og "eies" av det norske folk. De er bare i noen tilfeller tilgjengelige for viderebruk. Slike data må stilles gratis og enkelt til rådighet for bedrifter som ønsker å lage digitale tjenester. Dette vil utløse stor kreativitet og gi brukerne tilgang en rekke interessante og nyttige tjenester.

Bjørn Tennøe

Sørg for at offentlige dataeiere leverer data til de beste sluttbrukertjenestene, som ofte er kommersielle. Scenarie 1 - GOOGLE TRANSIT: I dag lager alle norske kollektivleverandører hver sin ruteplanlegger. De har i beste fall halv gode brukeropplevelser. I stedet bør de støtte Google Transit. For Google er overlegent best på nettsøk. Også når det kommer til kollektivtrafikk. Les mer: www.bit.ly/kollektiv2010

Sørg for at offentlige dataeiere leverer data til de beste sluttbrukertjenestene, som ofte er kommersielle. Scenarie 2 - WIKIPEDIA: I stedet for kun å suboptimalisere utallige offentlige nettstedene bør man mate Wikipedia med kvalitetsinnhold. Da kan innbyggerne forfine og forenkle dette. Eksempelvis kan NAV legge inn informasjon om "uførepensjon". Så kan vi andre oppklare at dette egentlig betyr "uføretrygd". Regelen bør være: informasjon er først publisert når det også er på Wikipedia.

Sørg for at offentlige dataeiere leverer data til de beste sluttbrukertjenestene, som ofte er kommersielle. Scenarie 3 - WOLFRAM|ALPHA: Strukturerte, offentlige data, som fra Statistisk sentralbyrå, bør mates inn i W|A. En kollega uttalte, "Tenk på det politiske kruttet det er å synliggjøre ekte data! ... I nettdebatter i dag kan man bare hyperlenke til andre artikler. Hvis SSB støtter W|A kan man klippe inn grafer som viser data i sanntid!" Og det skader ikke at Apples Siri + W|A = sant.

Sørg for at offentlige dataeiere leverer data til de beste sluttbrukertjenestene, som ofte er kommersielle. Scenarie 4 - GOOGLE: Ja, man finner mye offentlig informasjon via Google. Men mye offentlig informasjon er også så dårlig søkemotoroptimalisert (SEO) at det er til å grine av. Eksempel, NRK tekster alle egenproduserte TV-programmer. Hvor mange av disse tekstene er tilgjengeliggjort for allment søk? Zero. Zilch. Nada. Hvorfor? Er Dagsrevyen en statshemmelighet? Så: proff SEO nå!

Sørg for at offentlige dataeiere leverer data til de beste sluttbrukertjenestene, som ofte er kommersielle. TILGJENGELIGGJØR MED RIKTIG PRIS: GRATIS. Offentlige data bør være gratis hvertfall opp til et visst bruksnivå. Guardian Open Platform tillater eks. 5,000 gratis spørringer daglig fra eksterne tjenester. Når en kommersiell avis kan tenke slik, bør også verdens rikeste land ta seg råd til å bygge en nasjonal infrastruktur basert på gode, åpne, offentlige data. Les mer: www.bit.ly/rdiBoy

Kjetil Bruvik

Oppgradere eit statleg direktorat med myndigheit til å behandle og evt fatte vedtak i saker der utviklar ønskjer utlevering av offentlege data. Døme: enkelte tingrettar (t.d. Asker og Bærum, Nedre Romerike, Sunnfjord og Sunnhordland) som ikkje vil levere offentlege anmeldte dødsfall til DigD.no frå Nettskap 2.0, og skuldar på kapasitetsproblem (jobben tek ca 20 sekund).

Børge A. Roum

Vi har så vidt begynt å åpne opp offentlig data mer i den siste tiden. Dette er veldig flott, men ikke godt nok. Alle data hvor det ikke er tungtveiende hensyn angående personvern eller rikets sikkerhet i veien må åpens til fritt bruk. Offentlige data betales av offentligheten, og må kunne benyttes av offentligheten. Den Europeiske Kommisjon har bestemt seg for å satse på frie data, og beregnet at dette vil kunne føre til €40 milliarder i økonomisk vekst årlig i EU. va.mu/RYm6

Steinar Skagemo

Slipp dataene fri -- de er våre! Gi alle tilgang til opplysninger det offentlige har lagret om dem selv, på en standardisert måte, med ID-porten som sikkerhet, slik at jeg kan ta med mine opplysninger og bruke dem hos tredjepart. F.eks. søke lån i nettbanken med autoritative data fra Nav og SKD om inntekt. Dette er Åpne data 2.0 - et innovativt tiltak som styrker personvern gjennom økt innsyn, bedre kvalitet (bruk = kvalitet), og som ikke minst vil gi næringslivet helt nye muligheter.

Automatisert rettslig veiledning. Mye saksbehandling etter velferdslovgivningen er automatisert, ref. Nav og Lånekassen. Men det er automatisert inn i "svarte bokser" hos etatene. Disse må åpnes for innsyn, og rettsanvendelsen bør beskrives på et formelt regelspråk og publiseres på web. Kombinert med personopplysningene fra "slipp dataene fri - de er våre" kan en tredjepart (privat el. offentlig) samle og kjøre reglene for en person som en simulering/veiledning. Google Semantisk Minside for mer.

Arne Jensen

Norsk Redaktørforening (NR) mener at den viktigste forutsetningen for viderebruk av offentlige data er at lovgivning og praksis åpner for størst grad av tilgang til de nevnte dataene. Det betyr at datene må være lett tilgjengelige, utleveres i de formater som den som ber om tilgang ønsker (såfremt de finnes) og at eventuell prising av dataene ikke overstiger det offentliges kostnader ved å frembringe og distribuere dem. Tilgangen må være ikke-diskriminerende – dvs at alle må behandles likt, og at det ikke er adgang til å inngå noen former for eksklusive avtaler om utlevering av eller tilgang til slike data. Offentlige data er fellesskapets eiendom, og kan kun holdes tilbake dersom det foreligger et klart juridisk hjemmelsgrunnlag for dette. I tillegg bør det i størst mulig grad utvises meroffentlighet, dersom det ikke foreligger et "reelt og sakleg unntaksbehov", jfr Justisdepartementets veileder til offentleglova s 63.

NR vil for øvrig påpeke at det haster med å innføre nullmoms på elektroniske redaksjonelle produkter som er identiske med papirproduktene og tilsvarende med å innføre lavmoms på andre redaksjonelle produkter. Dersom målet er å stimulere til viderebruk av offentlige elektroniske data, så fungerer dagens momsregime i så måte som en brems på utviklingen.

3 | Digitalt førstevalg

Her har vi samlet de ideene som har tatt for seg borgerservice og digitalt førstevalg.

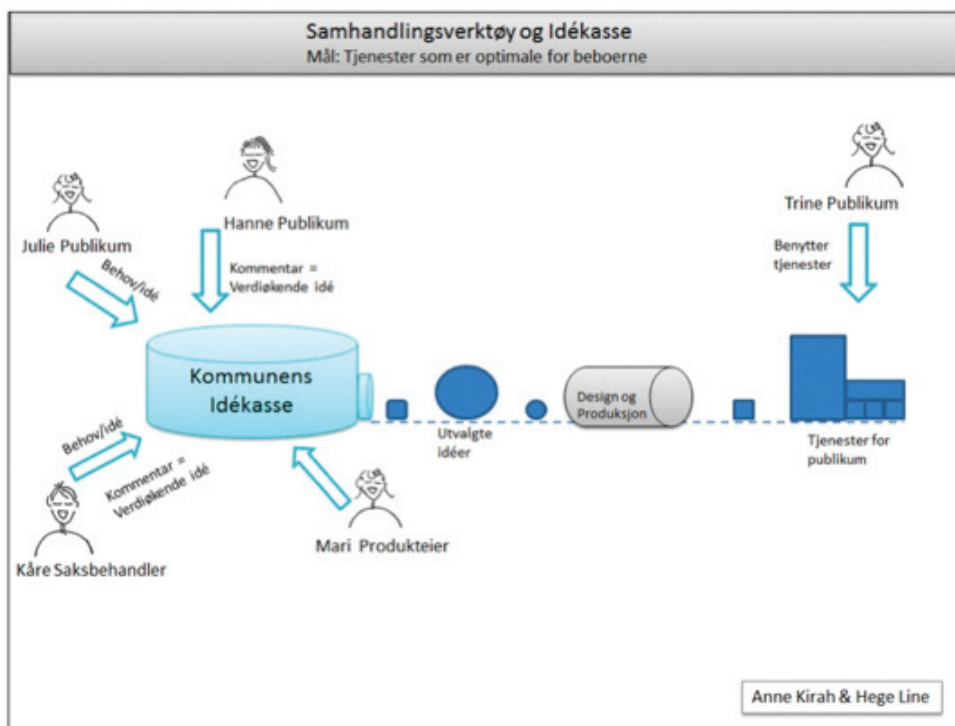
Frode P. Ettesvoll

Best i verden på kvalitet og kvantitet i selvbetjeningsløsninger til våre innbyggere og vårt næringsliv, fordi det gir lavere kostnader, mer penger til det som er viktig, nemlig å ta vare på de syke, de eldre og de vanskeligstilte i samfunnet. Det vil i tillegg til flere hender også gi økt rettsikkerhet og mer fornøyde innbyggere!

Anna Kirah & Hege Line

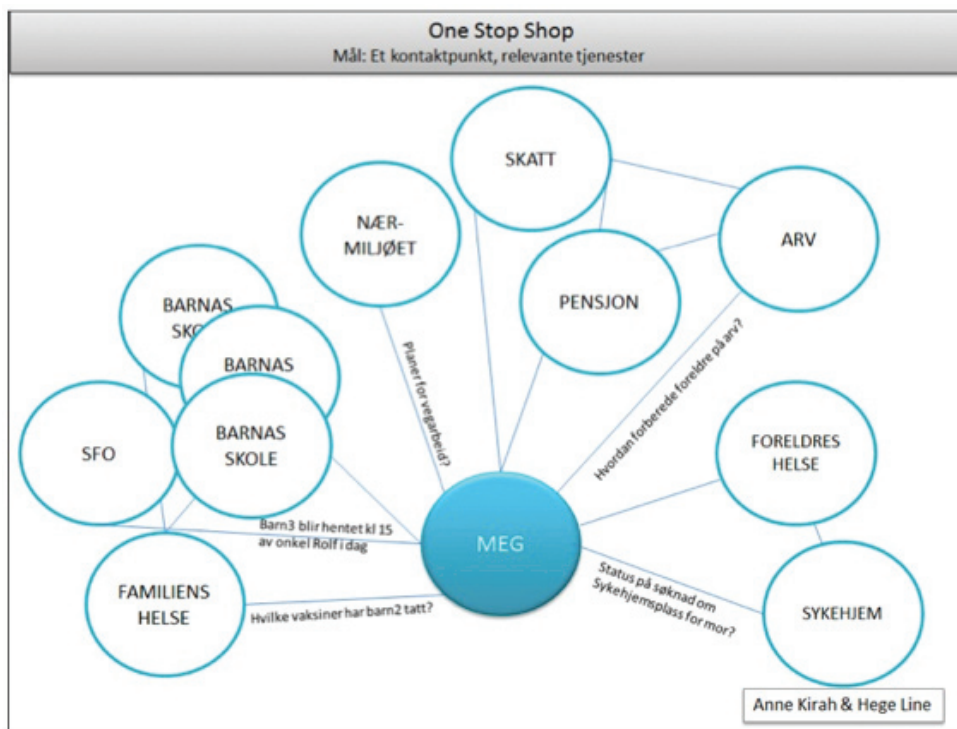
Samhandlingsverktøy og Idékasse

Mål: Tjenester som er optimale for beboerne. IKT kan bidra med idékasse og samhandlingsverktøy for å skape dialog mellom kommune, beboerne og næringslivet. På denne måten kan man skape tjenester sammen MED beboerne og næringsliv (ikke for dem) gjennom brukerinvolvering i både behovs- og utviklingsfasen. Idékassen viser frem behov og ideer mellom partene og hjelper dermed kommunene til å prioritere riktig i form av meningsfulle, relevante og bruktbare tjenester.

Behovsdrevet Fastlege Ordningen-leger opptatt av din livssituasjon. Vi ønsker å bli fulgt opp av en lege som er interessert i pasientens livssituasjon. En kvinne på 50 ønsker en lege som forstår overgangsalder. En person som driver mye med idrett ønsker en idrettsinteressert lege. Få er opptatt av å ha en fastlege med et bestemt postnr. Ved å gi leger mulighet til å legge inn sine fokusområder i systemet, kan pasienten velge lege behovsbasert, og det offentlige viser at de bryr seg om individet

One Stop Shop for hver enkel beboer- kontaktpunkt, relevante tjenester Personer knytter sine ønskede tjenester til sin "OSS". Tjenster fra flere instanser kobles. En sømløs opplevelse der spørsmål kan besvares av flere instanser samt andres erfaringer. Eks en familie har behov for nær kontakt m skole, status hos helsetjenster, veg & trafikk i nærmiljø, hjelpetrengende foreldre i andre kommuner. Innslag med frekvente tjenester, Eks å sende meld. til SFO fra mobil, direkte i SFOs digitale lister

Michael Johansen

Jeg ønsker meg et innrapporteringssystem der folk kan sende inn bilder av feil eller ødeleggelse på offentlig eiendom. F.eks. hull i veien eller hærverk. Ved at folk tar bilde med sin smarttelefon (hvertfall på iPhones) vil bildene få "geolocation" slik at det er mulig å slå opp i et kart og se hvor bildet er tatt. Deretter kunne man sortere bildet og stedet videre til rett etat, - f.eks. kommunen eller vegvesenet.

Eva Bratvold

Mer muligheter for onlinehjelp på offentlige nettsider (f.eks. chat eller VoIP-løsninger) bør komme. Man burde kanskje lære litt av det private næringslivet også – bankene har innført høye gebyrer på tjenester som vi kan utføre i nettbank dersom vi ønsker at banken skal gjøre dem for oss (betale regninger, sette inn/ta ut penger). Hvorfor kan man ikke si at f.eks. selvangivelsen skal leveres elektronisk ellers blir det et høyt gebyr – for å få i gang bruken. Dette krever at kommunene har datamaskiner tilgjengelig (i alle fall noen dager/kvelder) for de som ikke har PC selv, og at de har bemanning som kan hjelpe disse med bruken.

E.R.

Forelesninger og veiledninger på nett

En enorm kunnskapsressurs er ikke tilgjengelig for andre enn de tilstedeværende i forelesningssalene. Videoopptak av disse, og en nettbasert videodatabase på linje med learn.lawline.com, ville vært et svært interessant tilbud. Også veiledninger fra kommunen om byggesøknader, eller fra NAV om rettigheter etc. ville vært velkomment i dette formatet. Vi vil ha tjenester i click-and-play-format, også kunnskapsbaserte tjenester.

Torstein Winterseth

Vi må ta brukernes frihet over teknologien som styrer deres liv alvorlig og satse kraftig på fri programvare. Ikke sett innovasjon og profitt høyere enn frihet. Satsing på åpne og ikke-patentminnelagte standarder er òg en viktig del.

Ann-Kristin Vinje

Etablere en standard for hjemmesider for norske kommuner, jf det vi ser hos fylkesmennene. Dette vil gjøre det enklere for innbyggerne å finne frem i de kommunale tilbudene på tvers av kommunegrenser. Det vil da også bli enklere å sammenligne tjenestene i de ulike kommunene. I dag benyttes utallige ressurser på utvikling og videreutvikling av kommunale nettsider over hele landet.

Frode Rustøy

Automatisk oversettelse av offentlige nettsider.

Å lage et system for å gi en hensiktsmessig oversettelse via eksempelvis Google er mulig, men brukerne må minnes om at oversettelsen kan være ufullstendig. God hjelp for saksbehandlere hos NAV i møte med fremmedspråklige brukere. Å løse det slik at også lenkede dokumenter blir oversatt er kurant.

Utvikling av en nettbasert åpen tjeneste for norskopplæring tilrettelagt for innvandrer mødre. Begrunnelsen er at ved å legge til rette for at mødre kan "leke" seg til norsk språk sammen med sine egne barn styrker de egen språkforståelse samtidig som de signaliserer ovenfor barna at norsk språk er viktig.

Et selvinstruerende nettsted for nye nordmenn. Legge til rette for å informere på en enkel måte om offentlige tjenester, plikter og rettigheter. Bør ta for seg enkle daglige gjøremål, grunnleggende om norsk byråkrati, utdanning og kurs, godkjenning av utenlandsk opplæring, aldersgrenser, skiltregler, offentlige markeringer osv osv. Oversettes til flest mulig språk med automatisk oversettelse som opsjon for manglende språk. Må ledsages av video. Kan med fordel inneholde enkel norskopplæring.

Christian Haugen

Kvaliteten på kommunale hjemmesider i Norge per i dag er slående dårlig. Mulighetene for forbedring er store, spesielt på brukervennlighetsfronten. Vi foreslår økt bruk av design med utgangspunkt i blant annet livsfaser eller andre behovsrelaterede oppdelinger. Ved å dele opp servicetilbudet til en kommune opp f.eks student, barnefamilie, enslig eller pensjonist kan man brukeren informasjonen de etterpør. Godt utarbeidede forslag og maler til offentlig bruk er her å foretrekke.

Lånekassen og NAV som i dag behandler fødselspermisjonssøknader for henholdsvis studenter og arbeidstakere samarbeider i dag ikke. Dette gjør det vanskelig for par å søke permisjonspenger på en enkel måte. En god ide er å kunne koble sammen søknader da søknadene ofte er avhengig av hverandre og så bruke dataene til etatene på tvers av søknaden. I tillegg bør NAV og Lånekassen kunne aksessere informasjon fra læresteder for å gjøre prosessen langt enklere.

Margrethe Gleditsch

En vinkling for å få flere borgere til å ta del i det digitale samfunn ville være utvikling av flere såkalte PKA's: public killer apps. Nettbaserte, og også mobile tjenester, som gjør hverdagen enklere for folk flest uten at systemene koster milliarder å utvikle. Ta små skritt videre for å digitalisere samfunnet fremfor gigantprosjekter. Felles digital distribusjon av resepter er et eksempel på en stor suksess i Sverige.

Internettbrukere forventer respons. For å styrke det offentlige nettomdømme bør de ha krav på seg til dette; stenges alle Oslos skoler eller inntreffer en katastrofe slår i dag få på radio, de vil finne informasjon på nettet.

Er altinn nede når skatteresultatet slippes står frustrasjonen i taket. Et statlig krav om at offentlige sider alltid leverer vil sikre det digitale førstevalg. Verdens største nettsider sørger allerede for å gjøre sine sider "unbreakable", og det med norskprodusert programvare.

Svein Fidjestøl

Gjør det enklere å bytte boliglån mellom banker. Slik det er i dag er det lett å opprette konto i annen bank, det kan man gjøre med BankID direkte. Dette gir god konkurranse mellom bankene. Det samme bør være mulig når det gjelder boliglån. Selvsagt må mottagende bank stå fritt til å utføre kredittsjekk på låntaker fortsatt, men selve prosessen bør ellers være like enkel som å opprette en konto og overføre penger. Bør i alle fall være unødvendig med papirarbeid og to vitners underskrift!

Gjør kontonummer portabelt mellom bankene. Jeg vet dette har vært utredet før, og ble forkastet pga. kostnadene, men dette bør være til kontinuerlig evaluering. Når det har vært mulig å finne en løsning på dette innenfor mobiltelefoni så bør det være mulig å løse dette innen bankverdenen også. Hvis ikke, pålegg bankene å modernisere sine IT-systemer, denne gangen inkludert kjernesystemene som jeg antar er blokkerende for markedsfremmende tiltak som dette.

Evaluer brukeropplevelsen for brukere av UDI sine tjenester. Her bør det være mulig å forbedre seg på mange områder ved innføring av IT-løsninger ut mot brukerne. Det finnes mange land som har dårlige brukeropplevelser her... gjelder også f.eks. Canada som på mange måter er et foregangsland når det gjelder åpenhet og innvandring, men deres organisasjon som tilsvarer UDI er der også vanskelig å kommunisere med.

Morten Hanssen

Offentlige, sosiale rom på nett for innbyggerne på lokalsamfunnenes stedsdomenenavn som grimstad.no, for mer orienterte, velinformerte borgere. "Den digitale allmenningen" ble utledet etter dialog med professor Thomas Hylland Eriksen, med positiv tilbakemelding fra professor og nobelprisvinner Elinor Ostrom.

Målrettet styring av offentlig informasjon til målgrupper på offentlige, sosiale, lokale nettsider som grimstad.no/omsorg, grimstad.no/innflytter, grimstad.no/sami osv. Ung.no=>grimstad.no/ung, en parallell til Facebooks annonser tilpasset til personlige egenskaper, istedenfor presenteres offentlig informasjon, med opplevd merverdi for innbyggerne og myndighetene.

Børge A. Roum

FN har sagt at internett-tilgang bør anses som en menneskerett: va.mu/RLcw I Finland, Estland, Frankrike, Hellas og Spania har det blitt slått fast at det er en rettighet for alle innbyggere: va.mu/RLcz Finland har til og med lovpålagt at alle netttilbydere skal tilby 1Mbps-linjer som laveste hastighet. Norge må følge etter og erklære bredbåndstilgang som en menneskerett. Innen så kort tid som mulig bør vi også tilby gratis tilkobling til alle innbyggere. Også de uten fast bopel.

Anne Høydalsvik

Alt handler om brukere av informasjon, innberetninger av informasjon. Teknologien er der fortsatt med fokus på bedre tilgjengelighet. Det er ikke det tekniske som setter begrensninger, men mennesket som skal bruke og gjøre informasjonen synlig. Fortsatt fokus på bruker, sluttbruker, se hva som skaper frustrasjon, tekniske problem, service for brukergrupper. Hvordan samle data som kan gi oss bedre innsyn i hverdagen og igjen brukes til utvikling av løsninger. (forts.)

Digitalt førstevalg forts.

Jeg brenner for å få lov til å dokumentere hvordan brukere av offentlig informasjon har det. Hva stopper den vanlige bruker fra å tenke nytt og implementere nye løsninger. Kan vi lære oss å se hverandre i denne verden også, ikke bare på og bak skjermen. Jeg vet at det sitter masse kreative sjeler i offentlig forvaltning som har masse gode ideer som ikke når frem og de forsvinner i tåken. Samarbeid og samhold skaper utvikling. Jeg har jobbet med IT og individer i 25 år og vet om potensialer.

Maria Ek Boine

Digital evaluering av fastlege og fastlegens tjenester. Skal gi de som ønsker å bytte fastlege en oversiktlig vurdering av de enkelte fastlegene i kommunen - basert på andre brukeres/ pasienters evaluering av hele legebekprossessen. Her kan pasienten vurdere prosessen før legebekøket, selve legebekøket, og prosessen etter legebekøket (evt. oppfølging). Selve vurderingen må være "målbar". Dette vil til slutt representere en gjennomsnittsevaluering av en fastlege, gitt av legens pasienter.

Ida Jackson

Løsninger som gjør at distriktpsykiatriske sentre kan snakke med pasienter via skype, som gjør at du kan gå til psykologen selv om du bor i grisgrendte strøk.

4 | Verdiskaping

Her er ideer og forslag til økt verdiskaping og næringsutvikling.

Margrethe Gleditsch

Åpne forskningsresultater skaper innovasjon. Det samme gjelder innen IT; åpne offentlige data, åpne grensesnitt og åpen kildekode gir innsikt og kunnskap. Bruk åpenhet og fleksible løsninger til å skape en aksellerator for kompetansesamfunnet, innovasjon og arbeidsplasser fremfor å sende skattepengene over dammen. Unngå innlåsing og sats på å kunne gjenbruke; antallet offentlige instanser i Norge gjør regnestykket for nytten av gjenbruk enkelt.

Norges IT-industri må satse på ekspertise og spisskompetanse, masseutviklingen har noen andre tatt. Gjør som vi gjorde i petroleum; hent internasjonal ekspertise! Å tiltrekke 8-10 av verdens ledende fagpersoner og koble de til et kommersielt forsknings- og utviklingsmiljø kan være en katalysator både for internasjonal oppmerksomhet, forskning, ideer og entrepenørskap. I forlengelsen kommer nye innovasjoner og arbeidsplasser. "Do IT in Norway" kan dessuten lokke internasjonelle investeringer til verdens dyreste land.

Trond Heier

Innfør skatterabatt for investeringer i fornyingsprosjekter med IKT, etter samme modell som Skattefunn for FoU. Dette tiltaket er bransjenøytralt og inspirerer til at også tradisjonell industri gjennomfører relevant fornying basert på IKT.

Innfør betalingsutsettelse på forskuddstrekk for ansatte i innovasjonsbaserte oppstartsbedrifter på bedriftens hånd, inntil bedriftene selv er i skatteposisjon. Alternativt (minimumsvarianten) er å gjøre det samme for arbeidsgiveravgiften. Dette er et tiltak som motiverer til nystarter i kompetansebaserte næringer der ansatte er viktigste innsatsfaktor. Det er krevende å skaffe kapital i såkornfasen, og for hver mill. en investor investerer i dag går ca 60% til staten (forskuddstrekk + arbeidsgiveravgift).

Opprett en egen finansieringsordning (bank?) tilsvarende CIRR-lån, for finansiering av offentlige prosjekter innen infrastruktur, herunder relevante IKT-prosjekter.

Frode P. Ettesvoll

Vi må fokusere på det vi er bra på, f. eks. menneske til maskin kommunikasjon (human computer interaction - HCI). Vi er svært dyktige på å lage løsninger for folk - mennesker. Dette er antagelig ett resultat av lange demokratiske tradisjoner, og et godt regulert arbeidsliv. Dersom våre innbyggere og ansatte skal benytte løsningene, må de faktisk være gode nok (bortsett fra i de tilfellene du er pålagt å benytte en gitt løsning selvfølgelig). Det er altså kanskje den "norske modellen" som er årsaken til at vi i Norge er gode på dette.

Vi må åpne for å slippe til mindre norske leverandører i store offentlige prosjekter, slik at vi kan skape nye innovative bedrifter og løsninger som kan selges andre steder i verden! Dvs. produsenter av norsk hyllevare, ikke konsulenter. Konsulenttjenester er ikke verdiskapende over tid, slik som standardprodukter.

Vi må åpne for mer arbeidsinnvandring av dyktige folk med fagkunnskap vi mangler. Den lave arbeidledigheten er en utfordring for mindre kompetansedrifter som har behov for flere folk.

Børge A. Roum

Stå i front for fritt, åpent, usensurert nett. Stå imot press fra opphavsrettsbransjen for sensur, privat politi, overvåkning. Demokrati trenger at alle kan undersøke alle ideer, uten frykt for at noen ser. Framtiden avhenger av fritt internett hvor ideer kan utveksles og innovasjon foregå. Måten opphavsrettsind vil bekjempe piratkop. går ut over frie nettet for alle, ikke bare pirater. Ødelegger for små bedrifter og innovasjon for milliarder samt forskning, kultur, forståelse over landegrensene.

Geir Nedrebø

Alle bedrifter og kommunale foretak består av kjøp og salg av tjenester og produkter. Norge har flest små bedrifter. Elektroniske løsninger må også favne disse i tillegg til de store.

Digitale løsninger må bli inkluderende, ikke ekskluderende for den lokale leverandør/tjenesteyter.

Løsningen for morgendagen finnes i dag.

Terje Røijen-Hammer

Slå sammen all offentlig eid fiberinfrastruktur til ett konkurransenøytralt fibernett som tilbyr like vilkår for alle brukere, Statens Fibernett. Bruk modellen til Stockholmregionen: www.stokab.se. SF bør ha sektoransvar for infrastruktur til tele og datatrafikk, herunder fremme sektorens bidrag til et bedre samfunn. SF vil være bidragsyter til Nasjonal Transportplan, og dokumenterer alle føringsveier for fibertransport. Tilsvarende: Jernbaneverket, Statens Vegvesen, Statkraft etc.

Bjørnar Tessem

Norsk IKT-bransje utmerker seg ikkje særleg med innovasjon og interesse for forskning. Universiteta forvaltar og utviklar kunnskap om IKT som vert godt formidla i vitenskaplege fora, men når ikkje ut til verksemdene som skal utvikle næringar og forvaltinga. Det finst få møteplassar for utviklingsorienterte IKT-verksemdar og den næringsorienterte IKT-forskaren. Skap konferansar og gje forskings- og utviklingsmidlar som verkeleg lokkar forskarar og verksemdar til kreativt samarbeid.

Kirsti Kierulf

Etablere et innovasjonsprogram for programvare-utvikling rundt Altinn. Altinn er samhandlingsmotoren men trenger bedre og moderne saksbehandlingssystemer som integrerer og gjenbraker heller spektret av tjenester. Moderne løsninger som bruker Altinn for alt det er verdt har en enorm eksportmulighet, men må utvikles og testes i Norge hvor Altinn er oppe i produksjon. Altinn som motor har standard integrasjoner slik at løsningenes eksport-suksess er ikke avhengig av Altinn på plass i andre land.

Sigurd Rinde

Øke BNP med 2/3: Arbeid er prosess; forutsigbar (ERP) eller uforutsigbar (BRP). ERP (produksjon) står for ca. 30% av BNP mens BRP (tjenester) 64%. Rundt 2/3 av ressurser i BRP brukes til manuelt flyt-arbeid uten verdi skaping. En automatisering av flyt-arbeidet kan øke verdiskaping i et samfunn med rundt 2/3. Dagens IT løsninger kan ikke dette, de bare støtter den manuelle metoden (organisasjon, budsjett, etc). Vi kan, med et radikalt annerledes prosessrammeverk, oppnå følgende resultater:

Tredoble offentlig tjenestekapasitet uten økt bruk av ressurser: Offentlige tjenester inkludert helse og utdanning består hovedsaklig av BRP, bare delvis ERP (HCM, innkjøp). En holistisk modell av offentlig verdiskaping kan gi en felles løsning der flyt-arbeid blir automatisert slik at ansatte kan fokusere på verdiskaping. Noe som dessuten alltid gir klar økning i arbeidsglede. En slik modell har heller ingen "fiktive" organisasjonsgrenser og kan dermed letter inkludere alle typer brukere.

Gjøre finans og andre sektorer mer gjennomsiklige: Dagens regnskaper og dermed oversikt er basert på dobbelt bokholderiprinsipper, en 515 år gammel metode skapt for papir og fjærpenn. Med et prosess-basert system for arbeid blir alle endringer registrert og et nåtid rapporterings system uten feil kilder, langt større rapporteringsdybde og fullstendig gjennomsiklighet kan muliggjøres.

Jonny Nilsson

En plattform/arena der oppdragsgivere og tilbydere begge er tilstede. Hvor det er åpenhet og tilgang både til oppdrag og kompetanse. Der man kan gjenbruke informasjon. Hvor kompetansebeskrivelser, sertifikater, mv. er oppdatert. Hvor man kan distribuere og administrere forespørsler og tilbud direkte (rammeavtaler/minikonkurranser) eller åpent via markedskanaler på ett sted.

Peter Flem

Lag et kompetansesenter (men ikke slik Innovasjon Norge drives, med mer byråkrati enn innovasjon). La knoppskyterene få vise seg frem, la de få skryt av gode ider, selv om de aldri blir realisert, det vil uansett gi andre grundere mot og motivasjon til å realisere sine tanker og ideer. Erkjennelse og motivasjon er essensen for grundere som ikke har penger å drive ideene sine frem. Alle vet det er 80% selvdriiv som får frem ideen og suksessen av gründervirksomhet.

Fremtidsvisjonen for AS Norges teknologiske plattform må være å konkurrere med land som USA, Tyskland, Japan, Sør-Korea, Kina, Taiwan, India, land vi vet er dyktige på IT og teknologi. Vi må jobbe for å oppnå samme nasjonal sameenighet som vi klarte med olje-industrien, som har blitt vår store økonomiske suksess. Kan vi innen 5 år eksportere like mye teknologi og IT-tjenester som gass- og fiskeeksporten så er vi godt i gang, men viljen og løftet må vi gjøre nå, og ikke om 5 år.

Morten Hanssen

Nettverksbygging mellom innovatører

En gründer kan for eksempel tilpasse sin status slik at han signaliserer i nettverket at han er ute etter forretningspartner, fagspesialister, investorer, rådgivning osv. Virkemiddelapparatet ved gründer-/etablerersentre, Innovasjon Norge, Næringsråd, Forskningsrådet osv. kan følge med i databasen og bidra til å opprette koblinger mellom de ovennevnte aktørene, eller selv starte dialog med gründerne. Det kan ha positive konsekvenser for innovasjon og nyskaping.

Gard Spreemann

Unngå en fremtidig "kabel-TV-ificering" av Internett; f.eks. en situasjon hvor nettleverandører selger en "grunnpakke", og så tar ekstra betalt for tilgang til andre nettsider, for bruk av andre porter, osv. (Et hyptotetisk scenario kan være at Telenor, medeier i Wimp, tar seg betalt for tilkoblinger til Wimps konkurrent Spotify). Selv om situasjonen i dag er uproblematisk, bør lovverk komme på plass for å sikre at Internett forblir det åpne og innovasjonsfremmende system det er i dag.

Internett og datateknologi generelt gir oss blant annet tilnærmet kostnadsfri, uendelig og perfekt duplisering av data. Dette er i det store og hele et fantastisk redskap som har revolusjonert samfunnet. Enkelte aktører, som f.eks. plateselskaper, boktrykkere etc., kan føle seg truet av dette. Vi må ikke la dette skremme oss fra å omfavne teknologien. Det hadde vært synd om munkene som håndkopierte bibler stoppet Gutenberg ikke la platebransjen stoppe det åpne Internett.

Åndsverksloven må også tilpasses den teknologiske realitet der uendelig, kostnadsfri duplisering er mulig. Krampaktige forsøk, som DRM og krav om software og hardware under opphavsrettseiers kontroll (det mest velkjente eksempelet er kanskje CSS-fiaskoen fra starten av århundret) er ingen løsning, men snarere noe som demper innovasjonsmulighet. Når det gjelder håndheving av opphavsrettslovverk er det også viktig å huske på at private aktører ikke må få inneha politimyndighet!

Insentivér moderne infrastruktur. F.eks. bør innføring av IPv6 for privatkunder oppmuntres til. I tillegg til å være en nødvendig modernisering, kan en snarlig innføring av IPv6 forhindre at ISPer begynner å plassere flere kunder bak samme IP-adresse, noe som ville være meget skadelig for et av de mest innovasjonsfremmende aspektene ved Internett, nemlig dets peer-til-peer-struktur. Det er viktig at ISPer ikke får muligheten til å tvinge kundene til å bli rene konsumenter.

Christian Haugen

Innføring av høyhastighets Internett til alle i Norge vil legge til rette for fremtidens tjenester i dag. Telemedisin, pleieteknologi, økt bruk av hjemmekontor og tjenester vi enda ikke har tenkt på er helt avhengig av en enorm utbygging av nett i Norge. Norge skal være en kunnskapsnasjon og den beste måten vi kan bygge videre på dette er å legge til rette for morgendagens kommunikasjonsteknologi.

5 | Inkludering/Digital kompetanse/ Forskning og utdanning

Dette kapittelet inneholder de ideene som er knyttet til forskning, utdanning, inkludering og digital kompetanse.

Bjørnar Tessem

Grunnforskning i IKT har hatt skrale løyvingar i Noreg dei siste 10 åra. Ein kan ikkje byggje eit høgt og vidt IKT-byggverk over Noreg om ikkje fundamentet er solid. Eit gammalt, utdatert fundament vil avgrense kor stort du kan byggje. Til slutt vert løysingane så svakt funderte at dei digitale tenestene bryt saman under vekten av nye forventingar. Norske universitet studerer fundamentet for IKT med matematiske, teknologiske, sosiologiske og humanistiske perspektiv. Gje desse miljøa handlerom!

Noreg scorar høgt på IKT-kompetansemålingar, men fell nedover på statistikkane. Kanskje fordi IKT har låg status blant dei unge. Dei offentlege midlane følgjer studentane og norsk IKT-utdanning vert underdimensjonert. Høgare og meir IKT-fagleg kompetanse vil auke kvaliteten i produktutvikling, og med det betre private og offentlege IKT-tenester. Bransjen og det offentlege må saman marknadsføre, utvikle praksisnære aktivitetar i utdanninga og gje ressursar som gjer IKT-utdanning attraktiv.

Harald Falsen

Lag et norsk åpent nettakademi for alle i samarbeid med Khan Academy (khanacademy.org) eller som en norsk kopi av dette, Her kan man finne youtube-videoer av tema innen matte, norsk, osv. Kombiner dette så med treningsopplegg og mulighet for klasse/skole-oppfølgning. Enkelt og effektiv deling av kunnskap. Gratis for alle å bruke. Sponset av staten.

Trude Løvskar

Hvor går du når datamaskinen går i svart eller når du ikke finner Næringsoppgave 2 på skatteetaten sine sider? Kort sagt: Hvor finner du "support" når din egen digitale kompetanse ikke strekker til? I dag handler ikke digitale skiller om adgang til bredbånd, men om adgang til kompetansenettverk. La oss bygge offentlige nett(verks)kafeer i lokalmiljøet, gjerne i tilknytning til bibliotek. Mål: Heve folks digitale kompetanse (evig prosess) Hindre skiller. Fremme integrering osv.

Videregående skole: Vi trenger et digitalt "forsøksgymnas". Vi har ikke fullt ut tatt inn over oss mulighetene som ligger i digital teknologi. Vi bør sette i gang forsøk med klasser som ikke er klasseromsbaserte, men beveger seg ute i den virkeligheten elevene skal lære om - med datamaskinen under armen. Naturfag på Upsete i Turistforeningens hytte. Engelsk i Eastbourne. Samfunnsfag med studier på Stortinget, og i felten i Nygårdsparken og på Finnmarksvidda...osv.

Tore R. Jørgensen

International Graduate School (IGS)

Samarbeid mellom norske universitet og topp internasjonale miljø om doktor- og mastergradsutdanning på områder hvor Norge har spesielle fortrinn og/eller behov.

Norge trenger flere og bedre unge til IKT for nasjonale behov enn det vi kan være i stand til å få fra egen befolkning. Dessuten øker kompleksiteten. Vi bør innbake utenlandske toppmiljø i vår utdanningsstøttende forskning. Aktuelle områder: Petronics, mikroelektronikk, "søk", systemmodellering, o.l.

• *IGS Petronics*

50 Master og 10 Ph.D. utdannes årlig ut over dagens nivå i IKT for oppstrøms olje- og gassindustri.

Dette etableres sammen med industrien. Tema: Integreerte operasjoner, komplekse sensor- og styrings-system, geomodellering og beregning. Stanford er primær partner. Med politikk om lavere energiforbruk, større sikkerhet, økt utvinningsgrad og flere funn trengs mange nye toppkvalifiserte folk. Uten spesiell satsing vil industrien støvsuge andre bransjer og blokkere annen utvikling.

- *IGS Microelektronics*

I Norge har unge mennesker utviklet verdensledende produkter og bedrifter som Atmel Norge, ARM (Norge), Cisco (Norge), Opera, FAST, Nacre, Sensoror m.fl. basert på norsk kunnskapsplattform. De fleste er kjøpt opp, men kan ha hovedbase her hvis basen kan videreutvikles. De trenger da mange nye medarbeidere ut over hva som er tilgjengelig. Norge bør støtte sine gründere ved å øke utdanningskapasiteten finansiert fra Norge i partnerskap mellom norske og andre toppuniversiteter.

Frode P. Ettesvoll

Vi trenger de som kjenner forholdet mellom juss, semantikk og teknologi. Det er en forutsetning for å lykkes med de målene Norge har satt seg selv som en "eNasjon", at vi får ulike grupper til å samarbeide, slik som f. eks. jurister og ingeniører. Juristene er gjennom lov, forskrift og avtaler de viktigste premissgiverne for semantikken i samfunnet, mens ingeniørene skal implementere dette i IT-systemene vi benytter.

Leonard Øvregård

IT-ambassadører.

Vi trenger en synliggjøring av IKT i skolen. Et forslag er å utnevne "ambassadører" som kan være elever med spesiell interesse for IKT, der man også kan bruke jenter for å skape rollemodeller. Ambassadøren kan være en universitets-/høyskolestudent hvis oppgave vil være å reise rundt til videregående og ungdomsskoler å fortelle om hvilke muligheter IKT kan skape for den enkelte og for samfunnet. Dermed får man økt fokus og rollemodeller.

Peter Flem

Ungdom er vår viktigste kilde til fremtidens innovasjon og vekst. Hvis politikere sammen med skole/utdanning lager en arena hvor ungdommen kan treffes for å se hvor viktig IKT er i samfunnet vårt, men dette må gjøres på en "sexy" måte, ellers vil alt det andre som ungdommen kan fylle tiden med være mye mer interessant. Her kan vi lære mye av spillindustrien som lager tjenester til ungdommen (voksne også) som tiltaler dem. Innovasjon må bli "kult" og "sexy" og det blir vår jobb å gjøre det.

Vårt komplekse samfunn trenger kompetanse fra flere plasser enn de tradisjonelle teknologi- og ingeniøryrkesutdanningene. Med globalisering vil juridiske utfordringer være like viktig som teknologiske. Det må opprettes flere studieretninger som juss og it, helse og it, økonomi og it. Dette må være en av de store politiske agendaene for utdanningspolitikken. Her bør det være ordninger som gjør at studenter kan ta sine hovedoppgaver hos store firma som har tilgang på teknologi, som for eksempel IBM.

Sigurd Rinde

Skift av kompetanse: IKT er oftest "støtte" for manuelle prosesser i siloformat. IKT-avdelinger hos kjøpere er preget av dette og blir ofte en "vaktmester" funksjon. Samtidig er ingen bedrift/organisasjon bedre enn dets systemer - systemer er faktisk en implementering av en strategi. Derfor må systemutvikling skje i direkte samarbeid med en dynamisk strategi. Dette krever en annen type kompetanse med forståelse for system prinsipper og dyp forståelse for strategi utvikling.

Roger Larsen

Autentisering: Er det Min side-login (FAD) eller Feide-login (KD) som skal gjelde innen utdanning. Bli enige og implementer! Feide har vært på banen i snart 10 år men ennå ikke påkrevd.

Anbudsregler: Fjerne krav om nytt tilbud hvert 4-5te år for 'fast IKT infrastruktur'. En del IKT systemer, f.eks økonomisystem, studentadministrativt system og læringsplattform, har store implementeringskostnader, har stor grad av permanentet ved seg, og kan i stor grad sammenlignes med fysisk infrastruktur, f.eks bygninger, og bør således unntas fra regelen om nytt tilbud hvert 4-5 år. (forts.)

Inkludering/Digital kompetanse/ Forskning og utdanning forts.

Digitale læremidler: Revurder strategien for tilgjengeliggjøring av digitale læremidler i skolen; direkte og indirekte subsidiering av en aktør (NDLA), eller øke kjøpekraft hos kunden for å stimulere mangfold og en hel bransje (forlagene).

Læringsplattform: Høst erfaring. Norge er verdens mest avanserte marked innen læringsplattform og en lang rekke land følger etter (UK, Scotland, Sverige, Malta, Australia, mfl.)

Utdanning av lærere: Krav om minimumskompetanse innen IKT for alle lærere. Styrking av IKT opplæring innen lærerutdanningene, og ytterligere etterutdanning av eksisterende lærere.

Skoleledere: Krav om strategisk IKT plan på alle skoler, der skoleledere ansvarliggjøres. Oppfølging og tilsyn på at planverk finnes og benyttes.

Nasjonalt IKT-senter: Sette som krav i IKT-senterets mandat om at de plikter å innhente erfaring og samarbeide med IKT industrien.

Helhetlig IKT tenkning: Se helheten i IKT-satsningen på skole der alle 'lagene' i den 'digitale utdanningsstabelen' (The Educational Technology Stack) ses under ett. Infrastruktur-lagene (PC, nettbrett, bredbånd, digitale tavler) er nødvendig men handler ikke om utdanning og fører ikke til økt kvalitet alene. Utdanningslagene (data-analyse, student-informasjon, innholdsforvaltning, læringsplattform, digitale tester, digitalt innhold) bygger på toppen av infrastruktur-lagene, og er utdannings-nært. En integrert satsning, der alle lagene er representert og spiller sammen, er det eneste som fører frem til forbedring. Dette er et 'tungt' men særdeles viktig punkt. Se vedlagt powerpoint for illustrasjon.

Gudny Hauknes

Læringsplattformer lider vesentlig under mangel på brukerinvolvering fra de ulike interessentene. Ved innkjøp og videreføring må det stilles krav til systematisk brukervennlighetstesting med involvering av både elever, lærere og foreldre fra ulike deler av landet - siden det kan være regionale forskjeller når det gjelder bruksscenarier etc. Arbeidet må resultere i krav til systemleverandører som må oppfylles for å inngå eller fornye kontrakter.

Jan Ryen

Høy kompetanse på bruk av IKT utstyr og applikasjoner i dagligliv og jobb, da med spesielt fokus på sikkerhet må integreres som en del av grunnskoleutdanningen, ikke bare som et enkeltfag, men som mange separate fag som dekker dybden i alle fagområder som en vanlig borger trenger. Dersom dette ikke gjennomføres raskt vil det kunne føre til enorme økonomiske og samfunnsmessige konsekvenser, fordi vi blir digitale analfabeter.

Ingunn Bremnes Stubdal

Samarbeidsløsninger som gjør at norske lærere og rektorer har kort vei til hverandres kunnskap. På den måten kan man lettere realisere målet om likt rett til kvalitativt god utdanning, uavhengig av hvor i landet man bor.

Kaja Hegg

På nett med barna?

Egne høringer med barn om barns rett til informasjon, samfunnsdeltakelse og personvern i et demokratisk samfunn. Innspill fra egne barnehøringer bør innarbeides i Regjeringens Digitale Agenda.

Lærere på skolebenken

Opplæringstiltak for å sikre at lærere og studenter ved lærerhøgskolen sikres kompetanse til å virkelig gjøre Kunnskapsløftets kompetansemål om digitale ferdigheter.

Eva Bratvold

Det er viktig at konseptet digital kompetanse blir en reell basiskompetanse slik det står i Kunnskapsløftet. Vi er nødt til å ha opplæringen gjennom skolegangen – dette er ikke noe man kan forvente at den enkelte lærer seg på egenhånd utenfor skolen. I dag er det dessverre slik at mye hindres av manglende infrastruktur og/eller systemarkitektur – og forskjellene blir også veldig store mellom skoler og skolenivå. Hvordan man skal bruke IKT for å understøtte undervisning og lære seg digital kompetanse må inn som en del av grunnutdanningen til lærerne – i dag har noen kommet et stykke på vei, andre steder er det i form av etterutdanning. Det skjer veldig lite på skolene i etterkant – og man må derfor tenke mer i retning av å løfte hele skolen opp på et nivå framfor at enkeltpersoner hever sin egen kompetanse. I forbindelse med digital kompetanse i skolen vil det derfor være:

- Mer styring fra departement om krav til faktisk bruk
- Mer informasjon om hva som faktisk forventes at man skal gå gjennom, mange lærere oppfatter Kunnskapsløftets kompetansemål som vanskelige å forstå. Dette fører noen steder til at man enten ikke tar i bruk eller man lærer ferdigheter (redskapskompetanse).
- Mer engasjement og involvering fra skoleledelse (kommunenivå og skolenivå) i forhold til implementering og bruk av IKT i skolehverdagen
- Tilrettelagt infrastruktur og systemarkitektur som gjør at utfordringene ikke ligger på det tekniske, men på det pedagogiske. Dette vil fort kreve mer økonomiske ressurser dersom vi skal få til et løft som monner, og det bør være slik at skolene ikke får så store forskjeller seg i mellom når det gjelder muligheter (vi må anta at man velger ulikt utstyr og programvare).
- Bruk av IKT inn som en naturlig del av grunnutdanningen til lærerne – og de må få prøve ulike løsninger slik at de kan ta bevisste valg i forhold til egen bruk. Noe av hensikten med Kunnskapsløftet er at lærerne fortsatt skal ha pedagogisk frihet, men i forhold til bruk av IKT er det ikke frihet når man ikke får installere programvare, gjøre egne innstillinger eller prøve ut ulike løsninger.
- Det er også vanskelig å tenke seg at man skal kunne lære elevene digital kompetanse hvis de har 1-2 timer datalab i uka (som er tilfelle på mange grunnskoler). Det er for så vidt dekket under punktet om infrastruktur/systemarkitektur. Skal det bli en naturlig del av hverdagen må det være tilgjengelig i hverdagen – ikke nødvendigvis i form av 1:1, men at dette er et like naturlig verktøy som å bruke blyant.

Ingrid Yrvin

Generasjonsskillet

Når kun 61 % av internettbefolkningen over 61 år er med i minst ett nettsamfunn (Gallup Interbuss 2011), mens det tilsvarende tallet for de mellom 15-29 år er 99 %, har vi en utfordring. Det er viktig at flest mulig kan gjøre bruk av de digitale tjenester, ellers vil det bli mer og mer tungvint, for ikke å si uoverkommelig for eldre å gjøre bruk av både offentlige og private tjenester. Dette kan føre til at det "digitale skillet" mellom generasjonene øker. Ett eksempel er banktjenester som blir mer og mer digitalisert, og de som ikke behersker de digitale verktøyene, har problemer med å få utført vanlige banktjenester .

Stadig nye produkter

Utviklingen går svært raskt, og verktøyene blir stadig mindre. Det spås at det bare et tidsspørsmål før PC-en er "ut", og mobilen, iPad og andre nye "duppeditter" tar over. Dette skal håndteres av brukerne, og vil utvilsomt resultere i at verden blir mer komplisert for dem som fortsatt har sperrer mot å ta i bruk moderne teknologi. (forts.)

Inkludering/Digital kompetanse/ Forskning og utdanning forts.

Utfordringer

Det offentlige kan ikke løse alle problemer for brukerne, men regjeringens pålegg om at offentlige tjenester skal være tilgjengelig for alle typer plattformer (Open Source), er bra.

Gjennom årene, helt fra IKT og bruk av Internett og elektroniske hjelpemidler kom inn i våre liv, har mangelfulle, dårlige, ja helt ubrukelige instruksjoner/veiledninger vært en plage.

Her kan regjeringen være med å påvirke utviklere, produsenter og bransjen til en atskillig bedre service. Ofte må ting forklares skritt for skritt for ukyndige brukere. Det gjelder jo å bli mer og mer selvhjulpen som bruker av IKT og digitale verktøy.

Jeg tror også mange, særlig eldre, ikke gjøre bruk av internettjenester på f.eks. mobilen fordi de ikke vet hva det koster. Her kan det også øves påtrykk overfor bransjene om bedre og økt informasjon.

Uvetting bruk av nettet

Når det gjelder nettvett, har det vært gjort, og blir det gjort mye over den yngre garde, i skolen, gjennom informasjonskampanjer mv. Den eldre garde trenger også slik informasjon, bruke vett på nett.

Lena A. Andersen

Lærerutdanningen; Foreslår å endre totalt på lærerutdanningen. En 3-5 årig grunnutdanning må til, men siden må utdanningen fortsette under kontrollerte former resten av karrieren (med tester og eksamener - tilsvarende "Sertifiseringer" som man finner i andre yrker). Ønsker man å bli lærer, blir det dermed et krav framover at videreutdanning/oppdatering er en vesentlig del av yrket. Det tiltrekker seg de som liker endringer og ønsker å holde seg oppdatert. Man har etterutdanning i dag også, men dette bør være en del av et utdanningsprogram - som varer så lenge man er lærer - og som ikke under noen omstendigheter er frivillig. Bare på denne måten kan vi sikre at lærerne holder seg oppdatert - og at alle barn kan forvente å møte en lærer som har de rette kunnskapene (både hva gjelder fag og teknikk) uansett hvilken skolen og klasse man tilfeldigvis havner i.

Begynn med de minste

At digitale ferdigheter må inn i barnehager og småskole må være et krav - og det må tydeliggjøres hva som er forventningene. Vi vet at den beste læringen skjer ved at ett menneske underviser et annet menneske - og slik er det også med barn. Vi må legge forholdene til rette for at barna får ta del i sin egen undervisning, men også være ressurspersoner for de som ikke har kommet så langt. Barn som er på eksempelvis nivå 3 i et fag bør kunne bidra til å hjelpe de som er på lavere nivå. Det er ingen minus. Det gir flere lærerkrefter, samtidig som det "dyktige" barnet får økt forståelse for sin egen kompetanse, forstår innholdet på en ny måte, ved å undervise andre. Læring gjøres best i sosiale sammenhenger - la oss utnytte det!

Tydelige krav til skoleeier

I dag er det helt opp til kommuneledelsen - og faktisk ned på rektornivå - hvor dyktige kommunen / skolen velger å være på innføringen av IKT i grunnskolen. Det er helt meningsløst. Vi har 431 kommuner og tusenvis av skoler - og alle er svært ulike. Det er helt uhørt at det skal være en så demokratisk prosess innen dette svært så viktige området som digital kompetanse er. Det må stilles krav og føringer for hva kommunene forplikter seg til, og en konsekvens dersom forpliktelsene ikke opprettholdes.

Det finnes mange eksempler på enkeltskoler eller kommuner som skal bli "norges beste skole". Hvorfor ikke heve blikket - og etablere en "Norsk skole" med en rekke grunnprinsipper og krav, krav til resultater, tydelige mål etc. Når man spør en rektor hva han/hun er målt på - så er svaret meget ullent.

Henrik Marstrander

Stadig flere lærere fortviler over elever som ikke greier å konsentrere seg og bruker tiden på facebook, spill, you name it. IKT og skole har vært preget av et halleluja-kor de siste årene fra politikere som føler seg så moderne når de foreslår at norske skole skal være i IKT-frontlinjen. En jippo uten innholdet. Det barn trenger er å lære konsentrasjon, fordypning, abstrakt tenkning og innovasjon uten å være avhengig av "levende bilder", glossy verktøy og konstante digitale avbrytelser.

Emil Nybråten

Vi har vært veldig dårlige på å utnytte interaktive medier i skolen. Alle fag i barne- og ungdomsskolen på alle trinn over 4. klasse bør ha et dataspill som del av læring og vurderingsgrunnlaget. Dataspillet bør ha en-spillerdel med oppdrag, f.eks. kalkulere hvordan å bygge et hus som arkitekt, og en fler-spillerdel hvor elevene har roller som de utforsker sammen med felles oppnåelse men forskjellige oppgaver. Dataspillene vil styrke norsk spillindustri. De bør også ha MMORPG-muligheter.

Alle ungdomsskoler bør være utstyrt med en robotarm hvor ungdommene bruker en bestemt PC til å styre robotarmen. Formålet er å lære ungdommene de morsomme og eksotiske mulighetene ved matematikk. Her må de bruke (forenklede) programmer og kalkulere seg fram til robotbevegelser og tilpasse den omgivelsene og oppgavene den skal framføre slik at det skjer med riktig presisjon.

Ungdomsskoler bør kunne tilby programmering som 2. sidemål. Dette fordi programspråk er omfattende og egner seg å bli sidestilt med "ordinære" språk i at de åpner opp store muligheter for personer, og samtidig gir kunnskapen av dem en større omfattende kompetanse i Norge, noe som vil være unikt i verden og sette norske skoleungdommer i særklasse når det gjelder teknologisk forståelse og evner. Faget bør være en introduksjon til informatikk, med fokus på to eller tre programmeringsspråk.

Regjeringen bør samarbeide med de store selskapene som produserer apper (Applications), slik som de som nå er for nettbrett og smart-mobiler, for å utvikle et eget nettsted av apper for norsk skoleungdom hvor de kan laste ned gratis apper (faglig godkjent og evt. økonomisk støttet av staten) som kan brukes på diverse medier for ungdom, videregående studenter og høyskole- samt universitetsstudenter. Appene bør først og fremst være beregnet på PC da, siden det er mest brukt.

Her er ideer knyttet til teknologi og miljø.

Andreas Parr Bjørnsund

Hvordan skal vi utnytte bredbåndsinvesteringer til både å redusere CO2 utslipp, reisekostnader og samtidig skape verdifull ny Norsk teknologi? Løsningene finnes. Vi må oppfordre til bruk av videokonferanse!

- Holdningskampanje for bruk av videokonferanser
- Andel av diett/reisegodtgjørelse utbetales også for videokonferanser
- Rimelige og brukervennlige videokonferansesystemer

Knut Brustad

La oss endre strømmarkedet i Norge ved å gå over fra å sende inn målerstand til å registrere "tellerskritt" for energi. La AMS sende data når forbruket skjer og ikke om et døgn.

Tellerskritt kan inneholde data om hvem, hvor, når, hvor mye, formål, etc. Data kan sendes direkte til de som trenger dem, uten forsinkelser. Mobilbransjen har gjort dette i mange år.

Ladestasjoner for elbiler vil være en ideell arena for å prøve ut et helt nytt konsept for samfunnets energi- bruk.

Helge Ramton

Staten og kommunene sparer store beløp på å konsolidere sine datasentre, og samtidig øke sikkerheten og redusere energiforbruket? J.fr Danmarks datasentervirksomhet konsolideringsprosess. Etablering av stort datasenterkonsept med grønn profil rettet mot offentlige og statlige virksomheter, vil gi store miljø- og energiøkonomiske gevinster. Datasikkerheten for vitale data vil ved en konsolidering vil øke, ved at bygg og tekniske strukturer innfri de strengeste krav som myndigheter foreskriver.

Samlokalisering av datasentra vil gi bedre og lettere informasjon til innbyggerne. Informasjonsflyten mellom de statlige organer vil kunne samlokaliseres, optimaliseres og integreres, noe som kan gi befolkningen en enklere tilgang til statlige/offentlige tjenester.

Referanse her er Danmark sin gjennomførte konsolideringsprosess for statlig datasentervirksomhet. Ved en konsolidering av er det viktig at de større datasentrene er plassert i urbane strøk.

Hva skal til for å utvikle en datasenterindustri i Norge rettet mot internasjonale kunder? Norge har naturgitte forhold som fremmer grønn industri med tilhørende gjenbruk av energi. EU setter krav til energibesparing/gjenbruk som innebærer en enorm omstrukturering av datasenterbygging i Europa. Et tett samarbeid mellom staten, forskere, universitetene og datasenterindustrien vil gi store økonomiske og sosiale gevinster, og sette Norge på kartet når det gjelder drifting av informasjonssystemer.

7 | Sikkerhet og personvern

Dette kapittelet omfatter blant annet ideer for økt sikkerhet og bedre personvern.

Fredrik Martinsen

De siste årene har nettsteder og andre tjenester blitt hacket og fått stjålet brukernes passord og person- og kredittkortopplysninger. Dette uheldig både for tjeneste og for brukerne. Jeg forslår derfor å etablere en felles løsning for autentisering. Brukeren kan opprette "profiler" med opplysninger om seg selv og tilgjengeliggjøring disse for valgte tjenester. Tjenester kan autentisere brukere og hente ut opplysninger med løsningen. Dette vil være en stor fordel for brukere og for tjenestene.

Herman Schistad

Slutt å bruke IKT til overvåkning av befolkningen.

Sni Erke

Viktig med tilstrekkelig forutsigbarhet for enkeltindivider ifht. hvordan myndighetsinitiert lagret digital informasjon vil bli brukt i fremtiden. Dvs; at myndighetene ikke endrer forutsetningene i ettertid ved å koble sammen registre, eller på annen måte benytte informasjonen. Hvis denne tilliten blir borte hos folk vil de ikke bidra til å benytte og bruke digitale verktøy. Illustrasjon: Nettbysaken,

Øyvind Dyrnes

Bruk nettskytjenester i sikkerhetsøyemed, spesielt for å optimere bruken av ressurser!
Realtidsoppdatert beskyttelse (av nettverk + alle enheter uansett lokasjon) i nettskyen optimerer det daglige arbeidet, reduserer "productivity loss" og øker de ansattes sikkerhet. Blokker uønsket innhold (eks. pornografisk) og juster tidsbruken pr. URL.

Frode Ervik Pettersen

Gi Staten disposisjonsrett over Simultans krypterings- og databaseteknologi og trekke inn kompetanse fra ulike miljøer i et samarbeid om å etablere en nasjonal sikkerhetsstandard. Staten kan legge til rette for at leverandører enkelt kan benytte teknologien i utvikling og implementering av e-ID i sine løsninger.

Forslaget er i overensstemmelse med Regjeringens retningslinjer for informasjonssikkerhet (07-10). Det er begrunnet i dagens situasjon om e-ID, at norske utviklere er avhengig av utviklingen i utenlandsk teknologi for å imøtekomme nye behov, at Staten ikke kan påvirke, garantere for sikkerheten i teknologien.

8 | Tillegg

Innspill fra Accenture

Innspill fra EDB ErgoGroup

Innspill fra Microsoft

Innspill fra Vega SMB

Innspill fra Creuna

Til: IKT-Norge

Fra: Nils Øveraas

Dato: 8. Desember

Tema: Innspill til Samråd med statsråd Rigmor Aasrud om Digital agenda

Vi vil benytte anledningen til å berømme Ministeren for å invitere til samråd og lytte til bransjen.

Vi vil i dette notatet trekke frem potensialet rundt Altinn, og presentere 2 ideer som vi håper Ministeren kan ta med seg i det videre arbeidet med Digital agenda.

Sats på potensialet rundt Altinn

Accenture er stolt over å ha vært med Altinn fra starten av, og vi har i dag et utviklings og rådgivermiljø med mer enn 150 personer som kjenner Altinn ut og inn. Vi ønsker derfor å benytte anledningen når Ministeren inviterer til Samråd å trekke frem potensialet rundt Altinn.

I det norske samfunnet er nasjonale infrastrukturer godt innarbeidet. Et godt eksempel er hvordan bankene valgte å konkurrere og samarbeide ved å etablere Nets som siden 1972 har sørget for at Norge har gode sentraliserte digitale løsninger for banksektoren. Denne visjonære tankegangen har også åpnet for mer kreativ bruk og utvikling av brukervennlige, selvbetjente bankløsninger.

Altinn har bidratt til å møte innbyggernes ønske om brukervedvirkning, selvbetjening som et viktig element for å sikre digitalt førstevalg og effektivisering av offentlig sektor. Altinns gevinstrealiseringsrapport som ble offentliggjort for ett år siden la betydelig vekt på å bygge mekanismer rundt måling av gevinster i offentlig sektor. Den dokumenterte nytteeffekt i milliardklassen.

Men det er per i dag for få etater (Skatt, SSB og Brønnøysund) som fullt ut har utnyttet Altinn som felleskomponent for digitalisering. Dette betyr at det ligger et enormt potensial for andre etater, inkludert kommuner og helsesektoren.

Hva skal til for å realisere dette gevinstpotensialet?

Det korte, men kompliserte svaret er sterk styring og tydelig mandat.

Internasjonalt ser vi helt klart at digitale satsninger eies av Finansdepartementet, hvor kost/nytte vurderinger er drivere for de strategiske satsningene på tvers av sektorer.

For Norge betyr dette at FAD må legge til rette for sterke enhetlige styringsmekanismer og gevinstrealiseringsmodeller. Difi og deres Prosjektveiviser er i så måte et viktig verktøy på veien mot en mer brukerorientert og effektiv offentlig sektor. Et avgjørende neste steg er å oppdatere Prosjektveiviseren slik at den inneholder tydelige krav til å dokumentere gevinster.

Jeg ønsker å avslutte med to ideer som Accenture mener har stor relevans.

Den ene er veldig konkret, og et enkelt eksempel på hvordan man kan utnytte potensialet rundt Altinn. Den andre er mer omfattende, men svært relevant når Ministeren nå lager en IKT-strategi for innovasjon og verdiskapning i offentlig sektor.

1. Automatisere søknad og utbetaling av foreldrepenger

Foreldrepenger ved svangerskapspermisjon er en ytelse som inneholder veldig enkle regler, men som i dag krever ca. 100 årsverk i manuell saksbehandling. I en fremtidig løsning realisert av Altinn vil foreldre kunne spesifisere permisjonen i en delvis preutfylt søknad. Dette medfører at saksbehandlingsprosessen hos NAV reduseres til et minimum. Denne tjenesten kan realiseres med noen ukesverk i Altinn.

2. Etablere et åpent innovasjonsprogram for programvareutvikling rundt Altinn

Norge har behov for å stimulerer entrepenørvirksomhet og sørge for å bygge og utnytte relevant digitale muligheter. Vi tror det er et stort, uutnyttet potensial rundt Altinn.

De siste tre årene har Accenture sammen med Brønnøysund drevet Innovasjon@altinn. Dette er et åpent, strukturert program som skal etablere møteplasser for innovatører i offentlig og privat sektor. En rekke aktører har deltatt og det foreligger flere konkrete strategiske forslag som fremmer innovasjon med Altinn plattformen som driver.

Vi ønsker å styrke og videreføre dette, inkludert en tettere knytning mot utdanning- og forskningsmiljøer. Vi vil understreke at det er åpent for alle, og ønsker å se store og små konsulentmiljøer delta sammen med offentlige etater.

Ved å invitere inn alle bransjeaktørene og offentlige etater til et åpent innovasjonsprogram for å planlegge og utvikle tjenester rundt Altinn vil man både stimulere til samarbeid og konkurranse. Dette tror vi vil skape spennende resultater for offentlig og privat sektor.

Et slikt åpent innovasjonsprogram for programvareutvikling rundt Altinn bør invitere skoler til et industrisamarbeid som vil gi lærere, elever og studenter kunnskap og ferdigheter som er tilpasset offentlig sektor og næringslivets behov.

Et slikt samarbeid vil kunne:

- Bidra til at digital kompetanse innarbeides i lærer-/lektorutdanningen og undervising på alle trinn i skolen
- Stimulerer til entreprenørånd og bidra til at nye løsninger utvikles.
- Redusere gapet mellom kompetansen på ferdig utdannede studenter og det fremtidens IKTprosjekter vil etterspørre.
- Sikre tilgang til IT-talenter i et voksende marked som er i stadig endring.

Dato: 2011-12-06

Innspill Digital Agenda

1. eMøter

Fremveksten av nett-/lesebrett (iPad, Android, m.fl.) som har god lagringskapasitet, lav vekt, god skjerm og mobilkommunikasjon gir nye muligheter. Det er en kraftig vekst i salget av denne type enheter, i både bedrifts- og privatmarkedet.

For "valgte" sin møtevirksomhet gir dette nye muligheter, og grunnlag for nye arbeidsformer. Stortinget er som kjent allerede i gang med løsninger av denne type.

I og med at «alle» offentlige virksomheter benytter elektroniske sak/arkiv løsninger er det grunnlag for å realisere en betydelig effektiviseringsgevinst. Kombinert med tilgjengelige skytjenester kan saksdokumenter distribueres slik at de er tilgjengelige både på lesebrett og PC.

De største fordelene er

- Alltid oppdatert saksdokumentasjon. Endringer kan skje helt opp til siste tidsfrist uavhengig av forsendelsestid, trykking osv. Hvis nødvendig kan endog justeringer skje helt opp til behandlingstidspunktet.
- Arbeidsinnsparinger for kontorpersonele. Mye arbeidstid går i dag med til kopiering av saksdokumenter og ekspedering av disse.
- Kostnadsbesparinger ved utsendelse. Kopiering og papir koster mye, porto, evt budforsendelse, likeså. Papirinnsparingen for en gjennomsnittskommune anslås til en million sider pr år – tilsvarende 10 paller papir.
- Mindre å «drasse på» for de folkevalgte. Lesebrett veier ca ½ kg, og kan inneholde en dokumentmengde som for praktiske formål er ubegrenset. De folkevalgte kan i praksis ha dokumentene for hånden til enhver tid, og kan bruke ledige stunder til å lese uten å måtte være avhengige av en dokumentstabel.

EDB ErgoGroup har allerede levert slike løsninger til ca 20 kunder, og vi opplever en enorm interesse i offentlig sektor for denne løsningen når den nå er tilgjengelig. Den vil etter hvert også tilpasses privat sektor, med fokus på styrever/utvalg.

Det er to forhold vi vil peke på som viktige for å realisere slike løsninger:

1. Det krever omstilling av brukerne. Selv om mange folkevalgte (evnrepr i styrer/utvalg) vil se dette som tidsbesparende, bekvemt og moderne, er det sikkert også de som vil ha problemer med å omstille seg. Det er viktig at det gis opplæring og motivasjon for overgang til ny løsning, for dersom papirbaserte løsninger må opprettholdes for enkelte, vil effekten reduseres betraktelig.
2. Sikkerhet og konfidensialitet må ivaretas. Saksdokumenter kan være unntatt offentlighet, og dokumenters integritet må beskyttes mot uautoriserte endringer. Dokumentene bør distribueres via skytjenester produsert i Norge, underlagt norsk lovgivning og kontroll, basert på tjenester som har garantert lagring og tilgjengelighet. Tilgang må sikres via to-faktor autentisering. Elektronisk ID-løsninger fra Buypass kan generere sikkerhetskode på enten mobiltelefon eller på lesebrettet, og dermed sikre tilgangen.

2. eSykemelding og eRefusjon

Proessen rundt innlevering og behandling av sykemelding og refusjon er i dag i stor grad manuell. Prosessene er tid- og kostnadskrevende.

Vi foreslår å realisere eSykemelding og eRefusjon. Med EDB ErgoGroups utgangspunkt i erfaringer og teknologi fra eResept-projektet for å lage en løsning som ivaretar elektronisk formidling og behandling av dagens sykemeldingsskjema. Prosessen skal ivareta hele prosessen fra utsteder (lege) til den sykemeldte, NAV og oppgjør til arbeidsgiver.

En slik løsning vil spare arbeidsgivere og det offentlige betydelige beløp, kanskje i milliardklassen, pr år. Vi antar at det er stor investeringsvilje i en slik løsning. EDB ErgoGroup og Helse Vest arbeider sammen om konsept og løsningsskisse, og har gjennomført felles forprosjekt.

Ved å legge en nøkkel på sykemeldingen kan vi bruke denne til, i tillegg til primærfunksjonen, å effektivisere refusjonsprosessen gjennom en løsning kalt eRefusjon, ved å sørge for sporbarhet og generering av krav. Basert på eSykemelding kan vi generere forslag til refusjonskrav (eRefusjon). Vi antar at ca 60 % av alle krav er enkle og kan behandles maskinelt, ytterligere 20 % er enkle krav som krever lett saksbehandling, mens resterende krever tung manuell behandling.

En elektronisk løsning for eRefusjon vil gi reduserte tap på refusjonsinntekter fra NAV, noe som i Helse Vest sitt tilfelle er en sterk motivasjon for en løsning.

Løsningen vil gjøre papirversjonen av sykemeldingen overflødig. Dette vil sikre samsvar mellom informasjon registrert i de ulike systemene og redusere behovet for manuelle kontroller og inntasting av data.

Det blir bedre samarbeid mellom sykemelder, arbeidstaker, arbeidsgiver og NAV.

Arbeidsgiver kan raskere starte oppfølging av den sykemeldte.

Løsningen kan sikres med bruk av de løsningene for elektronisk ID som helsesektoren allerede har tatt i bruk basert på løsninger fra Buypass, som tilfredsstillers sikkerhet på høyeste nivå (nivå 4).

Innspill til FAD på utvikling av ny IKT-strategi for Norge

Microsoft

05.12.2011

Innhold

Bakgrunnen for arbeidet hos FAD og invitasjon til innspill.....	3
Microsofts innspill	3
Mål nr. 1: IKT som den viktigste næringen Norge skal leve av i fremtiden	4
Tema: IKT-sektorens størrelse, vekst og betydning for Norge i fremtiden.....	4
Tiltak 1: FAD bør anmode SSB om å prioritere statistikk på IKT-næringen og utvide tallmaterialet på sektoren.	5
Tema: Gjennomføringskraft for IKT-prosjekter	5
Tiltak 2: FAD bidrar til at IT-næringen går inn på listen over prioriterte næringer i NHD.	5
Mål nr. 2: Offentlig sektor som en pådriver og tilrettelegger for smarte løsninger gjennom strategisk bruk av IKT	5
Tema: Offentlige IT-anskaffelser	5
Tiltak 3: IT-politisk og konkurransepolitisk avdeling i FAD bør lage et strategiprojekt sammen, hvor de inviterer eksterne IT-aktører inn både fra leverandør- og oppdragsgiversiden. Målet er å finne måter å bedre tilrettelegge for gode, strategiske og lønnsomme offentlige anskaffelser på IT.	7
Tema: Sentral finansiering som virkemiddel	7
Tiltak 4: Opprette et sentralt finansieringsfond for IKT-investeringer sentralt og regionalt.	7
Tema: Banebrytende IT-trender: nettsky (cloud computing).....	7
Tiltak 5: Regjeringen v/FAD utarbeider en nettskystrategi for offentlig sektor.....	8
Tema: Grunnleggende prinsipper.....	9
Tiltak 6: FAD skal bygge en IT-politikk for fremtiden på det grunnleggende prinsippet om nøytral teknologipolitikk.....	9
Tiltak 7: Referanse katalogens må likestille standardene for redigerbare dokumentformater OOXML og ODF.	9
Tema: Grønne løsninger	9
Tiltak 8: FAD tilrettelegger, bidrar til nødvendige rammevilkår og fremmer bruk av smarte teknologiløsninger som kan hjelpe regjeringen å styre sin energi og ressursbruk, minimere miljøbelastningen og kutte kostnader.	10
Tema: Digital inkludering.....	10
Tiltak 9: FAD legger til rette for at flest mulig mennesker skal få tilgang til IT-kompetanse og verktøy, slik at de ikke faller utenfor arbeidslivet og samfunnet. Dette gjøres i samarbeid med det private næringsliv og ideelle organisasjoner, der det skaper merverdi.....	11
Tema: eHelse	11
Se Tiltak 3 – 6 nevnt tidligere.....	12
Tiltak 10: FAD bør bidra til å sikre at IT-systemene for helse implementeres på en måte som tillater uhindrede dataoverføringer mellom applikasjoner.	12
Tema: Pedagogisk bruk av IKT i skolen	12
Tiltak 11: Regjeringen bevilger tilstrekkelig ressurser til å heve lærernes kompetanse på pedagogisk bruk av IT i undervisningen, både i grunnskolen og videregående skole.	13

Bakgrunnen for arbeidet hos FAD og invitasjon til innspill

Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet (FAD) har begynt et arbeid med å lage en nasjonal strategi med hovedmål å legge til rette for IKT-basert verdiskaping. FAD inviterer til innspill og synspunkter på hva fremtidig strategi bør være. For å utnytte potensialet ved IKT på best mulig måte ønsker FAD en strategi som setter mål og beskriver hva de skal gjøre for å komme dit. Arbeidet med å gi strategien et innhold er i gang hos FAD og departementet har noen arbeidshypoteser om hva den bør inneholde. Følgende områder er valgt ut innledningsvis av departementet, basert på de områdene hvor FAD mener verdiskapingspotensialet i utgangspunktet er størst og hvor offentlige myndigheter kan gjøre en positiv forskjell:

- utbredelse og bruk av bredbånd
- verdiskaping med digitalt innhold
- tilrettelegging for digitale transaksjoner
- FoU innenfor IKT-området
- IKT-sikkerhet
- verdiskaping gjennom viderebruk av offentlige data og utnyttelse av delekulturen på web
- eHelse
- smart grønn vekst
- digital inkludering – kompetanse og universell utforming
- e-forvaltning.

Microsofts innspill

Microsoft er positiv til at FAD arbeider med en ny IKT-strategi for Norge og at eksterne aktører inviteres inn i dette arbeidet allerede i en innledningsfase. Alle områdene FAD nevner er viktige og relevante på sine måter. Vi har lest IKT-Norge og Abelias innspill, samt de innspillene som er skrevet rett i bloggen. De inneholder mange gode refleksjoner og innspill.

Vi har valgt å formulere to overordnede, og strategisk viktige, hovedmål vi mener bør være tydelige. Disse er to knagger i prinsippet alle andre områder kan henges på. Samtidig velger vi å prioritere noen områder under de to hovedmålene, basert på

- hvilke vi mener er spesielt sentrale,
- utfyller øvrige innspill fra FAD, IKT-Norge og Abelias,
- og områder vi har særs kompetanse på og erfaring fra

Våre innspill er med andre ord ikke uttømmende. Dersom mer utfyllende informasjon og innspill ønskes, stiller vi til disposisjon.

I det følgende har vi bygget strukturen på innspillet etter departementets prefererte måte:

- 1) Hvilke mål bør vi sette oss i strategien?
- 2) Hvilke temaområder bør behandles i strategien?
- 3) Hvilke konkrete tiltak ser vi allerede nå at bør være?

Mål nr. 1: IKT som den viktigste næringen Norge skal leve av i fremtiden

Tema: IKT-sektorens størrelse, vekst og betydning for Norge i fremtiden

IKT-sektoren er direkte ansvarlig for 5% av BNP i Europa, med en markedsverdi på 660 milliarder Euro årlig. Samtidig bidrar IKT-sektoren vesentlig mer til produktivitsveksten: hele 20% direkte fra sektoren og 30% fra IKT-investeringer. Dette skyldes den høye grad av dynamikk og innovasjon iboende i sektoren, og rollen som muliggjører sektoren har for hvordan andre sektorer utøver sin virksomhet. Den sosiale effekten av IKT har også blitt vesentlig, bl.a. er det mer enn 250 millioner daglig brukere av internett i Europa. Disse tallene følger av EUs Digitale Agenda rapport av 2010¹. Dette nivået bør gjenspeiles i regjeringens mål som settes og planene som utarbeides.

Regjeringens, og FADs, ambisjonsnivå bør være at Norge skal være en ledende IT-nasjon. Den norske IT-næringen skal levere innovative og vekstskapende løsninger i Norge for fremtiden, for å sikre at Norge får en bærekraftig samfunnsutvikling uavhengig av oljeinntektene. IT-sektoren har gjennom årene også vokst seg stor i norsk næringsliv og er i ferd med å bli en av Norges viktigste næringer. Den omsatte i 2008 for 193 milliarder, hvorav

- 136 milliarder fra IKT-tjenester,
- 46 milliarder fra engroshandel med IKT-utstyr, og
- 11 milliarder fra IKT-industri.²

Ser vi Informasjonssektoren under ett, som inkluderer Innholds- og mediesektoren, utgjør den hele 240 milliarder i 2008. Dette gjør Informasjonssektoren til Norges tredje største næring, iht. IKT-Norge³.

- Den har en vekst på 5 % totalt i 2008.
- Den prosentvise veksten var størst innenfor engroshandel med IKT-utstyr med hhv 10.9 % vekst i omsetning og 12.8 % i verdiskaping.
- Sysselsettingen utgjorde 100.000.

At IT-sektoren har vokst seg til å bli en av Norges største næringer, er et underkommunisert budskap utenfor næringen og skaper utfordringer på flere nivåer. Verdien av IKT representeres i størst grad utenfor næringen selv, altså gjennom næringens effekt på samfunn og næringsliv for øvrig. Det er en utfordring at regjeringen, relevante politikere og andre viktige premissgivere i offentlig sektor både sentralt og lokalt ikke er god nok orientert, og dermed heller ikke engasjert eller opptatt nok av næringen og dens muligheter for fremtidig verdiskaping i Norge. Det gjør at det også blir vanskelig å få tilstrekkelig fokus og gjennomslag for bransjens ønskede rammebetingelser. I tillegg blir det utfordrende å få til større strategiske grep i offentlig sektor, som næringen i stadig større grad savner, når næringen og tematikken ikke er godt nok løftet på høyt nivå blant den overnevnte målgruppen. Videre gir disse premisene ugunstige forutsetninger for verdifull nettverks- og omdømmebygging for bransjen, både i et kort- og langsiktig perspektiv.

I lys av dette savner vi også en rekke statistikk fra det offentlige på IT-sektoren. Mer statistikk fra bl.a. SSB vil ikke bare være nyttig for oss og andre i bransjen, men også som grunnlagsmateriale for FAD

¹ EU sin Digital Agenda: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0245:FIN:EN:PDF>

² <http://www.ssb.no/iktoms/>; <http://www.ssb.no/iktoms/tab-2010-07-20-02.html>

³ <http://ikt-norge.no/mangel-pa-visjoner-om-kunnskapssamfunnet/>;

og offentlig sektor i fornyingsarbeidet samt i arbeidet med å forankre betydningen av IKT for øvrige politiske og administrative målgrupper. Eksempler på tall sektoren savner er bl.a.

- størrelsen på landets samlede IKT-investeringer og veksten av disse,
- FoU-investeringer på IKT-intensive områder,
- forholdet mellom norsk produktivitet og IKT, og
- offentlig sektors totale IT-kostnader,
 - o fordeling av disse på sektorer som helse, skole, forvaltning, m.m. og
 - o fordeling av disse offentlige kostnadene på hardware, software, tjenester m.m.

Tiltak 1: FAD bør anmode SSB om å prioritere statistikk på IKT-næringen og utvide tallmaterialet på sektoren.

Tema: Gjennomføringskraft for IKT-prosjekter

I dag er det krevende for FAD å få tilstrekkelig oppslutning fra de øvrige departementene for gjennomføring av de store og betydningsfulle tiltakene.

En erkjennelse av næringens størrelse, vekst og fremtidig verdiskaping for Norge, betyr at et første og viktig skritt bør være å få IT-næringen inn på NHD's prioriterte liste over viktige næringer det skal jobbes med fremover. I dag har regjeringen en liste over fem prioriterte næringer, basert på Soria Moria-erklæringen. Denne bør revurderes og justeres før neste stortingsvalg, og IT-næringen er en tung kandidat til listen, jfr. dens størrelse, vekst og betydning for Norge i fremtiden. Hensikten vil ikke være å frata FAD et ansvar for fornying av offentlig sektor gjennom IT-politikk. Tvert i mot, hensikten vil være å styrke næringens fokus i regjeringen, ved å få NHD til å prioritere å jobbe for næringens fremtid som viktig premissgiver og vekstskaper i Norge. Begge departementene bør på banen sammen.

Tiltak 2: FAD bidrar til at IT-næringen går inn på listen over prioriterte næringer i NHD.

Mål nr. 2: Offentlig sektor som en pådriver og tilrettelegger for smarte løsninger gjennom strategisk bruk av IKT

Følgende temaområder bør behandles i strategien:

Tema: Offentlige IT-anskaffelser

Det voksende velferds- og omsorgsbehovet, og krav om økt tjenestekvalitet, gjør at offentlig sektor må finne nye og bedre måter å løse disse oppgavene på. Et sentralt ledd i prosessen er det offentliges IT-anskaffelser, som bare blir et viktigere og viktigere suksesskriterium.

DnB, Statoil og Telenor er stjerneeksempler på hvordan IT med suksess kan brukes strategisk for å finne nye og bedre måter å løse selskapenes oppgaver på. DnB ser på seg selv i dag vel så mye som en IT-bedrift, som en bank. Dette sier mye om verdien av IT som strategisk verdiskaper og kritisk suksessfaktor. Dette muliggjøres bl.a. ved at rammebetingelsene i selskapene legger til rette for

store, fleksible, innovative, strategiske anskaffelser med mange leverandører involvert i samme prosjekter.

I offentlig sektor er det ikke lagt like godt til rette for de større, helhetlige IT-anskaffelsene som er nødvendige for å heve kvaliteten på tjenestene og velferdsordningene fremover – ofte på tvers av organisatoriske offentlige enheter. Leverandør og tilbydere til offentlig sektor, at regelverket for offentlige anskaffelser, og ikke minst praktiseringen av det, oppleves som en barriere i forhold til gode, helhetlige og innovative løsninger. Staten må derfor legge opp til innkjøpsprosesser som bedre stimulerer til innovasjon og nyskaping.

Det hadde vært positivt om FAD kan bidra til å klargjøre hvilke muligheter og fleksibilitet som ligger i regelverket for offentlige anskaffelser, for å sikre at offentlige innkjøpere blir mer bevisst sine muligheter og får de nødvendige rammer til å utnytte de muligheter IT-markedet gir dem. Frykten for å gjøre noe galt, og usikkerheten knyttet til hva som er lov og ikke lov i anskaffelsesprosessene, kan være en hemsko som resulterer i dårlige IT-investeringer. FAD kan også stimulere til felles arenaer hvor oppdragsgivere og IT-leverandørene kan ha åpen dialog og hvilke muligheter til innovative og strategiske løsninger som finnes i markedet basert på oppdragsgivers behov, innenfor det til enhver til gjeldende regelverk. Vi mener at FAD kan ta en viktig rolle, evt. sammen med andre relevante departementer (som helse- og kommunaldepartementet), i å legge til rette for og stimulere til bedre offentlige IT-anskaffelser på et strategisk og overordnet nivå.

Helsesektoren er spesielt interessant. Det finnes gode muligheter for å skape et helhetlig helse-Norge, bl.a. gjennom mer strategisk bruk av innovative IT-løsninger på tvers av dagens siloer, som stat/kommune. Et "beste praksis"-eksempel fra USA er Kaiser Permanente⁴, som er en helsebedrift i USA med 8,7 millioner medlemmer. Selskapet eier hele helsetilbudet, fra vugge til grav for sine medlemmer. De jobber etter modellen "hold pasienten frisk og unna sykehuset", og i mindre grad kun basert på å reparere feil når de oppstår. I Norge kan vi lære av slike eksempler hvor det drives større, og mer målrettet grad av forebyggende helsetjenester. Noen eksempler på vellykkede tilnærminger til teknologibruk er:

- Bygge elektroniske tjenester for kronisk syke hvor de kan sende inn sine personlige målinger, uten å måtte møte opp fysisk – noe som krever mye administrasjon, tid og ikke minst krefter fra pasienter med begrenset bevegelse.
- Redusere antall besøk hos primærtjenesten med 70-80 % gjennom å lage en løsning på Web hvor man kan sende inn dine bilder av f.eks. hudlidelser for evaluering av lege og respons tilbake elektronisk.
- Kols-pasienter får rådgiving basert på vær, endringer i medisiner og påkledning etc. Her kan de for eksempel sende ut tekstmelding når det er for sterk luftforurensning for at det er tilrådelig å bevege seg ut for spesielt utsatte grupper.
- De fleste eldre ønsker å bo lenger hjemme, og det er også samfunnsøkonomisk lønnsomt⁵. Abilia (www.abilia.no) har laget teknologiske løsninger som tilrettelegger for dette.

Poenget med å nevne dette eksempelet under offentlige IT-anskaffelser er at dagens forståelse og praktisering av regelverket kan være en barriere for slike suksesshistorier.

⁴ <http://www.permanente.net> og http://en.wikipedia.org/wiki/Kaiser_Permanente

⁵ http://www.teknologiradet.no/dm_documents/Rapport_Fremtidens_Alderdom_web_ukiNV.pdf

Tiltak 3: IT-politisk og konkurransepolitisk avdeling i FAD bør lage et strategiprojekt sammen, hvor de inviterer eksterne IT-aktører inn både fra leverandør- og oppdragsgiversiden. Målet er å finne måter å bedre tilrettelegge for gode, strategiske og lønnsomme offentlige anskaffelser på IT.

Tema: Sentral finansiering som virkemiddel

Sentral finansiering er et mulig virkemiddel som vil stimulere til et reelt digitalt førstevalg gjennom implementering av brukerorienterte og moderne samhandlingsløsninger. Offentlig innkjøp er i dag ofte basert på "lappeteknikk", altså små reparasjoner og oppdateringer i eksisterende system fremfor nytenkning og fremtidsrettede investeringer. Dette har som konsekvens at systemene blir utdaterte, dyre å drifte, interoperabilitet blir krevende å realisere, og evnen instansene har til å fokusere på innbyggernes behov blir sterkt redusert. Årsaken til denne tilnærmingen, tror vi, er manglende investeringsmulighet i trange budsjett som ikke legger til rette for større investeringer hvor gevinsten ikke blir hentet ut samme år. I vellykkede IKT prosjekt som legger til rette for økt samhandling blir gevinsten ikke nødvendigvis hentet fullt ut bare innad i organisasjonen, men også på tvers mellom offentlige instanser og viktigst av alt – for brukeren av den offentlige tjenesten.

Det er altså et behov for å skape insentiver for denne type investeringer. En måte å gjøre dette på er å opprette et sentralt fond for IKT-investeringer i sentrale og regionale offentlige organisasjoner. Fondet bør forbeholdes prosjekt som kan dokumentere:

- Produktivetsgevinst
- Redusert arbeidskraftsbehov
- Økt brukertilfredshet
- Reduserte driftskostnader

Fondet kan operativt støttes av en ambulerende gruppe organisert under Difi, som har til hensikt å være rådgivere for kommuner som ønsker å realisere et digitalt førstevalg og fornying gjennom IKT. Gruppen bør bestå av IKT-eksperter som gir råd om etablering av prosjekter og bistand til å søke om de sentrale midlene til gjennomføringen. Noen prinsipper som bør ivaretas ved disse tiltakene:

- Ingen midler (sentralt fond skal fullfinansiere tiltakene)
- Ingen papirer (helt elektronisk fra start til slutt)
- Ingen gjentakelser (fri dataflyt innad i offentlig sektor)
- Ingen leting (maks to klikk på ett sted)

Tiltak 4: Opprette et sentralt finansieringsfond for IKT-investeringer sentralt og regionalt.

Tema: Banebrytende IT-trender: nettsky (cloud computing)

FAD bør ha et selvstendig ansvar for å fange opp og tilrettelegge for viktige utviklingstrekk på strategisk bruk av IT i offentlig sektor. Et godt eksempel på et slikt utviklingstrekk for tiden er nettskyen ("cloud computing").

EU-kommisjonen er underveis med å legge en nettskystrategi for Europa, som en sentral del av den digitale agenda. Neelie Kroes, visepresident for EU-kommisjonens digitale agenda, sa i mai i år i forbindelse med høringen:

"I am excited about the potential benefits of cloud computing to cut costs, improve services and open up new business opportunities. We need a well-defined cloud computing strategy to ensure that we

make the best use of this potential. The input we are requesting from all interested parties is important to get it right."

Kommisjonens pressemelding illustrerer den store betydningen av nettskyen som følger:

"Cloud computing enables companies, public administrations and individuals, using networks such as the internet, to access their data and software on computers located somewhere else. It can help businesses – especially SMEs – to drastically reduce information technology costs, help governments supply services at a lower cost and save energy by making more efficient use of hardware. Cloud computing is already used widely, for example for web-based e-mail services. This trend is growing and cloud services are expected to generate revenues of almost €35 billion in Europe by 2014. Promoting the right conditions for citizens and businesses to best benefit from this technical development is one of the actions foreseen by the [Digital Agenda for Europe](#) (see [IP/10/581](#), [MEMO/10/199](#) and [MEMO/10/200](#))."

"Cloud computing has the potential to develop into a major new service industry, presenting great opportunities for European telecoms and technology companies. Client companies and public administrations can benefit from lower costs and state-of-the-art services by using cloud computing rather than installing and maintaining software and computing equipment of their own".

Strategien skal legges frem av EU kommisjonen i 2012.

Se for øvrig hele pressemeldingen med relevante linker her:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/11/575&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>.

Vi syntes kommisjonens initiativ er godt og mener det bør være til inspirasjon for FAD og regjeringen. Nettskyen representerer det enkeltstående største skiftet i IT-næringen på mange år og vi ser det samme skiftet i Norge. Det er derfor viktig at FAD tar denne ballen og utvikler en nettskystrategi for offentlig sektor i Norge, for å ta del i det enorme potensial som ligger i dette. Vi oppfordrer derfor FAD til å sette i gang en høring på nettskystrategi, og gjerne se hen til hvordan EU allerede er godt i gang med en slik prosess. Det er viktig at Norge her ikke blir hengende for mye etter. Vi bidrar gjerne til FAD i en slik prosess dersom det er ønskelig.

Vi oppfordrer FAD å lese en dansk rapport på de samfunnsøkonomiske nettskymulighetene i Danmark, hvor det bl.a. fremheves at cloud computing kan skape inntil 16.000 nye arbeidsplasser i Danmark. Den henviser også til lignende tiltak fra det hvite hus i USA. Se hele rapporten her:

http://blogs.msdn.com/b/microsoft_mener/archive/2011/04/06/cloud-computing-kan-skabe-op-til-16-000-job-i-danmark.aspx

Se også vår egen rapport på

"The economics of the cloud for the EU public sector" via denne linken:

http://www.microsoft.eu/Portals/0/Document/EU_Public_Sector_Cloud_Economics_A4.pdf

Tiltak 5: Regjeringen v/FAD utarbeider en nettskystrategi for offentlig sektor

Tema: Grunnleggende prinsipper

Det er viktig at FAD sikrer at regjeringens IT-politikk bygger på grunnleggende prinsipper som nøytral teknologipolitikk. Regjeringen ved FAD kan stimulere til innovasjon ved å etablere objektive mål og kriterier, istedenfor obligatoriske teknologivalg eller utviklingsmodeller. For eksempel:

- Klare politikk mål etablert av regjeringen er den mest effektive måten å gjøre markedet i stand til å levere teknologiske løsninger som møter brukernes behov.
- Regjeringen bør oppmuntre til fri innovasjon og konkurranse ved å sørge for en teknologinøytral og likebehandlende arena for alle leverandører, noe som vil lede til vekst, innovasjon og en sunn, lokal IT-økonomi.
- Regjeringen bør unngå å vedta prioritering av særskilte teknologier, utviklingsmetoder eller standarder fremfor andre konkurrerende modeller.

Et eksempel på en praksis under FAD som fortsatt er i strid med prinsippet om en nøytral teknologipolitikk, er standardkatalogen som pålegger statlig forvaltning å bruke enkelte dokumentstandarder fremfor andre, som ODF fremfor OXML. Dette fører til diskriminering av både innbyggere og leverandører som foretrekker andre åpne standarder enn de påbudte. FAD bør ikke se seg kjent med å ha ansvaret for en slik preferansepolitikk som bryter med det grunnleggende prinsippet om nøytral innkjøps- og teknologipolitikk og bør sørge for at disse åpne dokumentstandardene likestilles.

Når det gjelder utvikling av standarder, som teknologi for øvrig, er det viktig at regjeringen også anerkjenner at det i praksis er *markedet som leder an* teknologiutviklingen og at det sjelden er fornuftig politikk av regjeringen å foreta teknologivalg på vegne av staten på tvers av markedsutviklingen. Særlig gjelder dette det sterkt globaliserte IT-markedet. Det finnes historiske eksempler på at en slik politikk har ført til uheldige resultater. Teknologiutviklingen skjer i så stor hastighet i markedet at regjeringen bør ha en politikk som fortløpende kan ta høyde for det beste av hva markedet har å tilby.

Tiltak 6: FAD skal bygge en IT-politikk for fremtiden på det grunnleggende prinsippet om nøytral teknologipolitikk.

Tiltak 7: Referansekatalogens må likestille standardene for redigerbare dokumentformater OXML og ODF.

Tema: Grønne løsninger

Å møte menneskenes påvirkning på jorden har blitt en av de største utfordringene i dette århundre. Det globale fokuset på å redusere karbonutslipp og bedre bruk av naturressursene intensifieres, og miljømessig bærekraft er en stadig større påvirkning på økonomisk aktivitet, forbrukervalg, og regjeringens reguleringer og systemer. Samtidig som regjeringen jobber for å minimere belastningen på miljøet, må den fortsette å tilby tjenester og sikre at landets økonomiske vekst er bærekraftig.

For å møte disse utfordringene trengs innovasjon, med strømlinjeformede prosesser, og dypere innsikt i ressursbruk og avfallsstrømmer – fremskritt som teknologien kan bidra til å muliggjøre. Innovativ programvare kan hjelpe med å måle og styre karbonutslipp og ressursbruk, øke

energieffektiviteten, forbedre miljømodeller, og bidra til å omgjøre vitenskapelig forskning til fornybar energi.

Teknologien kan hjelpe regjeringen å styre sin energi og ressursbruk, minimere miljøbelastningen og kutte kostnader, for eksempel:

- Nettskyen og virtualiseringsteknologi kan bidra til å øke effektiviteten og redusere infrastrukturbehov.
- Nettskyen kan bidra til å transportere data i stedet for strøm, noe som er miljømessig gunstig, da strøm tapes under transport, mens data ikke gjør det.
- Teknologi kan hjelpe regjeringen med å sentralisere styringen av dens energi og ressursbruk, og dermed redusere forbruk og forbedre effektivitet.
- Beslutningsstøtteverktøy (business intelligence) kan hjelpe regjeringen med å planlegge, måle og styre sin energi og ressursforbruk.
- Elektroniske prosesser kan bistå med å forbedre kommunikasjon, eliminere papirbruk og avhengighet av tradisjonelle postleveringer, kutte reise- og pendlerutgifter, og redusere fysiske plassbehov.
- Nettskytjenester fører til redusert energibruk, fordi de erstatter tradisjonelle og lite effektive serverinfrastrukturer med grønne datasentre.
- Regjeringen bør ta en rolle som tilrettelegger for "smart grid"-løsninger mellom kraft- og it-bransjen, som et viktig bidrag for å bedre utnytte og redusere energibruken i Norge.

Tiltak 8: FAD tilrettelegger, bidrar til nødvendige rammevilkår og fremmer bruk av smarte teknologiløsninger som kan hjelpe regjeringen å styre sin energi og ressursbruk, minimere miljøbelastningen og kutte kostnader.

Tema: Digital inkludering

Grunnleggende IT-ferdigheter er blitt en forutsetning for deltagelse i dagens samfunn. Fordi informasjon og tjenester i stor grad tilbys over nett, og fordi man i nesten samtlige yrker i en eller annen form benytter seg av IT, kan det å henge etter i bruken av data og internett bety utestenging fra samfunns- og arbeidsliv. Mangel på IT-kunnskaper og tilgang til internett kan også bety utestenging fra sosiale sfærer og fra dagligdagse oppgaver. Regjeringen v/FAD må legge til rette for at flest mulig mennesker skal få tilgang til IT-kompetanse og verktøy, slik at de ikke faller utenfor. Digital inkludering hjelper ikke bare enkeltindivider, men bidrar også til verdi for samfunnet.

Ser vi på noen interessante tall, er det opplagt at behovet for å bruke ressurser på digital inkludering er avgjørende fremover:

- I år 2015 vil 90 prosent av alle jobber i EU kreve IT-kunnskaper.⁶
- Av 1,25 millioner mennesker i Norge over 55 år, er fortsatt over 500.000 ikke på nett.⁷
- Kun 61 prosent av innvandrere er sysselsatt, mot 69 prosent i befolkningen for øvrig.⁸

⁶ IDC 2009

⁷ Infact på vegne av Microsoft, 2010

⁸ SSB, 4. kvartal 2010

- 43 prosent av funksjonshemmede er i jobb i Norge i dag, mot 74 prosent av den øvrige befolkningen.⁹

I Microsoft har vi digital inkludering som et av våre viktigste satsingsområder, noe som gjenspeiles i både utformingen av selve programvaren og konkrete lokale tiltak vi gjør ovenfor eldre (i samarbeid med Seniornett), barn og unge (Røde Kors leksehjelp og aktivitetssentre) og innvandrere (Antirasistisk Senter sitt Jobb-X prosjekt og Røde Kors sin Kvinnekafé). Vi mener det er avgjørende at offentlig- og privat sektor jobber sammen for å adressere behovet for digital inkludering.

Tiltak 9: FAD legger til rette for at flest mulig mennesker skal få tilgang til IT-kompetanse og verktøy, slik at de ikke faller utenfor arbeidslivet og samfunnet. Dette gjøres i samarbeid med det private næringsliv og ideelle organisasjoner, der det skaper merverdi.

Tema: eHelse

God helse i befolkningen er kritisk for den nasjonale konkurransekraften. Friske og fornøyde arbeidstakere er mer produktive og kan ha et lengre arbeidsliv. eldre blir i jobb lenger, hvilket er et viktig mål i Norge med en aldrende befolkning. Videre kan land som klarer å minimere helseutgiftene som en prosent av BNP, bruke besparelsene til å investere i andre områder som stimulerer til økonomisk vekst.

Teknologien er et effektivt og viktig verktøy som muliggjør utbredt innovasjon i helsetjenesteleveranser:

- Nettskyen tilbyr spennende nye muligheter for leverandører av helsetjenester til å øke kvaliteten på pasientomsorg og redusere kostnader.
- Teknologi muliggjør økt grad av hjemmepleie, selvhjelp til å kontrollere vanlige sykdommer som diabetes m.m.
- Telemedisin utvider dekning og tilgjengelighet av helsetjenester til ikke-kliniske steder, så vel som å bringe medisinsk pleie til avstedsliggende områder og lite befolkede steder.
- Nettskybaserte tjenester kan vise seg avgjørende i å forbedre helsetjenester ved å øke effektivitet, samarbeid, og fornuftige beslutningsprosesser blant helse- og omsorgspersonell, individer og helse- og omsorgsrelaterte selskap.
- Alle pasientsentrerte helsetjenester burde følge prinsipper om transparens, kontroll og sikkerhet når det kommer til personlige data. Effektive sikkerhetsmekanismer trengs også for å gi brukerne og organisasjonene trygghet til å omfavne ny programvare- og tjenesteinnovasjoner uten å måtte bekymre seg over datainnbrudd, identitetstyveri og sikkerhetsfeil.
- Regjeringen kan fremme veksten av helseløsninger som muliggjøres ved bruk av IKT, ved å implementere en politikk som setter objektive, teknologinøytrale mål og kriterier for disse systemene, som f.eks. de som relaterer seg til sikkerhet, personvern, samhandling og "total cost of ownership".
- I mangel på industristandarder som sikrer samhandlende datasystemer, som det kan ta år å fullføre, burde FAD bidra til å sikre at IT-systemene for helse implementeres på en måte som tillater uhindrede dataoverføringer mellom applikasjoner.

⁹ SSB, rapport 52/2010

Videre er det også avgjørende å skape et høyt fokus på FoU i helsesektoren. Selv om FoU-investeringer i helse ikke direkte ligger under FAD, velger vi likevel å nevne det kort her. Dette er avgjørende for at samfunnet skal unngå å hele tiden måtte komme løpende etter utviklingen som vi vet kommer, for eksempel eldrebølgen. Vi vet den kommer, men forskningsgraden gjenspeiler ikke den forventede utviklingen.

Se Tiltak 3 – 6 nevnt tidligere.

Tiltak 10: FAD bør bidra til å sikre at IT-systemene for helse implementeres på en måte som tillater uhindrede dataoverføringer mellom applikasjoner.

Tema: Pedagogisk bruk av IKT i skolen

Regjeringens IKT-strategi bør også inneholde et tema om bruk av IKT i skolen.

Å hindre frafall i skolen er et av regjeringens satsingsområder. Det er bare 57 prosent av de som starter på en videregående utdanning som fullfører innen normert tid, mens snittet i OECD er på 68 prosent. Tilsvarende tall på de som fullfører utenfor normert tid er 71 prosent i Norge og 81 prosent i OECD.¹⁰ Denne utviklingen får konsekvenser for Norges konkurransekraft i en stadig mer globalisert verden, men også for den enkelte. Blant ungdom mellom 20 og 24 år som ikke har gjennomført utdanning, står 19 prosent utenfor arbeid og utdanning. Tilsvarende tall for den gruppen som har gjennomført er 5 prosent.¹¹ Samtidig vet man at etterspørselen etter arbeidskraft med bare grunnutdanning vil avta i fremtiden. Bare ved å øke andelen elever i et kull som gjennomfører fra 70 til 80 prosent, kan den samfunnsmessige gevinsten bli på hele 5,4 millioner hvert år.¹²

De fleste er enige om at en viktig årsak til frafallsutviklingen er en skole som tidvis ikke evner å engasjere elevene. Utstrakt og pedagogisk forankret bruk av IKT skaper motiverte elever som trives i læringssituasjonen og opplever skolehverdagen som relevant. Det er derfor en stor og viktig utfordring å få flere lærere til å ta i bruk IT på en pedagogisk god måte i undervisningen. Det er ikke lenger manglende IT-utstyr som er hovedgrunnen til at IT ikke brukes nok og på riktig måte i skolene. Det er derimot svært varierende kompetansenivå blant mange lærere om pedagogisk bruk av IKT. Dette krever at det settes inn flere ressurser på å heve kompetansen på dette hos de lærerne som trenger dette, samtidig som teknologien holdes oppdatert og relevant. Det syntes å være politiske enighet om dette, men implementeringen er mangelfull.

Det ligger et stort potensial i å ta i bruk IKT som et pedagogisk verktøy på en rekke områder, på en måte som ville gjort elevenes skoledag mer relevant. Å øke motivasjonen hos elevene, bl.a. ved å la dem bruke de samme IKT-hjelpemidlene de kjenner hjemmefra, er en del av løsningen. Avstanden mellom det som skjer i klasserommet og den virkeligheten elevene forholder seg til hjemme og ute blant venner, og senere i arbeidslivet må ikke bli for stor. Utfordringen for en lærer er ikke bare å formidle kunnskap, men også å legge til rette for at elevene skal klare å formidle det de kan. Teknologien åpner opp for en rekke nye måter å gjøre begge deler på. Verktøyene de bruker, måten de bruker dem på og pedagogikken de møter i klasserommet må oppleves som relevant. Hvis

¹⁰ <http://www.ssb.no/vis/emner/04/01/utind/main.html>

¹¹ <http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/dok/regpubl/stmeld/2008-2009/stmeld-nr-44-2008-2009-/2/1.html?id=565242>

¹² Kunnskapsdepartementet

verktøyene er gode og lærerne integrerer IKT i en pedagogisk sammenheng, kommer også elevene til å oppleve at undervisningen er relevant og gir merverdi for den enkelte. Hvis en klarer å forankre kunnskapsløftet til temaer som opptar elevene ligger det fantastiske muligheter til å bruke kunnskap på nettet til å dyrke elevens interesser. Da blir elevene interesserte, og interesserte elever er motiverte elever.

Tiltak 11: Regjeringen bevilger tilstrekkelig ressurser til å heve lærernes kompetanse på pedagogisk bruk av IT i undervisningen, både i grunnskolen og videregående skole.

Den fjerde bølgen – nye muligheter

Utbredelsen av post pc verktøy som smarttelefoner og nettbrett åpner for å etablere og effektivisere ulike informasjonsflyter mellom det offentlige og klient, pasient, bruker og medborger.

Vi har opplevet 3 bølger på fire tiår

1. 1970: Sentrale maskiner tilpasset spesifikke oppgaver, endret lite på organiseringen av byråkratiet, brev og personlig oppmøte var regelen.
2. 1982: PC bølgen starter, ble et viktig verktøy fra tidlig 80 tall, åpnet for mer effektiv intern rapportering av tall og resultater. Utbredelsen av disse maskinene ga et markedstrykk som sammen med politiske grep om å bryte opp telemonopolet på 90 tallet åpnet for webben som informasjonsbærer og plattform
3. 2000: Enorme strukturelle investeringer i fiber over hele verden, effektiviserte toveis dataflyt. Norge utnyttet mulighetene ved å forenkle rapporteringen til det offentlige. Et eksempel er 'Alt inn' for deling av info og rapportering.

Det offentlige Norge er en kraftfull økonomisk premissgiver med sine tildelinger av oppdrag til internasjonale konsulenthuss og programvare selskap.

Norske programvarehus og utviklingsmiljøer har parallelt og i det private markedet utviklet integrasjonskompetansen på et meget høyt nivå som dersom det åpnes for muligheten, kan levere effektivitetsøkende tjenester til det offentlige.

Det er etter min mening to årsaker til at dette ikke skjer i dag,

1. Begrenset norsk marked, dette gjør at mange leverandører, har en større omsetningsmessig, som ikke matcher en så stor innkjøper som det offentlige, dermed utelukkes de fra å delta i kampen om rammeavtaler.
 - a. En åpning av mulighet for å etablere clusterer av tilbydere innenfor en rammeavtale ville muliggjøre større dynamikk i leveranse og økt norsk verdiskaping.
2. Manglende krav fra det offentlige mhp. standardisering av informasjonsflytmetoder mellom hovedsystemene.
 - a. Klare krav og standarder ville åpne nye muligheter og bidra til økt produktivitet basert på sanntids dataflyt mellom ulike strukturelle systemer.

Dagens tilnærming gjør at store internasjonale programvarehusene i tiår har levert og byttet ut sentralarkivene til det offentlige og sikret egne fremtidige inntekter ved å lukke dataene inn i egne proprietære strukturer. Disse informasjonssiloene begrenser effektivt muligheten for underleverandører til å etablere infoflyt mellom de ulike systemene.

Den fjerde bølgen

Den fjerde bølgen gir Norge med sin høye grad av digital penetrasjon de beste forutsetninger for å utnytte mulighetene. Ved å etablere et program for automatisere dataflyter mellom de ulike 'sentralarkiver' kan en oppnå store besparelser og senke offentlige utgifter.

Evolusjon ikke revolusjon

Ved å bruke ressurser på å digitalisere, automatisere og strukturere infoflyt mellom eksisterende systemer og aktører, i stedet for bytte ut hovedsystemene kan vi ta ut store gevinster. Et eksempel på et område med stort potensiale, er utvikling av verktøy og grensesnitt mellom eksisterende maskiner og systemer i våre helseforetak og brukere av informasjonen som leger, omsorgsarbeidere og pasienter.

INNSPILL FRA CREUNA:

SLIK OG DERFOR BØR DET OFFENTLIGE DIGITALISERES

FORSLAG 1: OFFENTLIG TJENESTER TILGJENGELIG DIGITALT – TILPASSET BRUKERNES BEHOV - BRUKERVENNLIG

Vi vil anbefale at de kommunale tjenestene presenteres ut fra brukernes behov, og ikke etter hvordan departementet, kommunen, etaten, etc. er organisert, internt.

Forutsetninger for en vellykket, digital kanal mellom bruker og kommune:

- Tjenestene må være enkle, effektive og intuitive i bruk - brukervennlige
- Ha mulighet til, og legge grunnlag for dialog
- Åpnet og lett tilgjengelig innhold som gir rom for deling av informasjon
- Felles digital platform som enkelt lar offentlige etater, kommuner, departementer etc. kommunisere med innbyggerne/brukerne

Konkret forslag: Enkle søknader til Plan og bygg gjøres tilgjengelig digitalt:

- Plan- og byggtjenester som gjelder enkle tiltak, kan gjøres digitalt.
- Gjøre kartverk tilgjengelig, digitalt slik at brukerne kan selv indikere hvor tiltaket skal være på tomten
- Benytte nøyaktige GPS-mål for å angi posisjon og vinkel
- Digital mal for utfylling sikrer enhetlig søknad og reduserer risiko for feil

Resultat:

- Forenklet saksbehandlingen for PBE, og spart intern arbeidskapasitet
- Forenklet fremdrift og kortere ventetid for brukerne, som samtidig vil sette pris på å kunne delta i prosessen.

FORSLAG 2: SYNLIGGJØRE HVOR EN SAK ER I PROSESS – REDUSERER HENVENDELSER INN TIL SAKSBEHANDLERE

"Alle norske borgere må i dag forholde seg til et skjemavelde, og det er vanskelig å nå rett person. Enten må du gjennom sentralbord, snakke med en annen enn sist, og hvis du først får tak i rett person, kan de kanskje ikke svare, for saken er overført til en annen avdeling..."

Dette er ikke dramatisering – det er hverdagen for mange i 2011. Hadde man derimot digitalisert og gjort prosessen enkel for alle og en hver, kunne de få vite hvor "Min sak" er i systemet/byråkratiet, og hvilken status den har. En slik digitalisering og dermed tilgjengeliggjøring av saksgang i NAV, SPK, PBE osv. ville slå to fluer i én smekk. Eksempel på hvor dette har fungert er www.stortinget.no hvor man til enhver tid kan grafisk se hvor en sak er i prosess, samt hvilke dokumenter og underlag som ligger til grunn.

Resultat:

- Forenkle og effektivisere prosessene internt i de forskjellige organisasjonene.
- Helt konkret: Vil fjerne ca 20% av henvendelsene til kundesenterne hos det offentlige og frigjøre tid for mer verdiskapende oppgaver.
- Ved å gi brukerne muligheten til å følge sin egen sak, vil de ikke oppleve systemene som så utilgjengelige, samtidig som de kan gjøre grep selv.
- Økt tilfredshet med det offentlige, svarer på krav om åpenhet og innsikt i saksbehandlingen.
- Vil gi økt samhandling mellom etater, kommuner, departementer, etc. ved at saker blir tilgjengeliggjort digitalt på tvers, med metadatatagging slik at saker enkelt lar seg finne. Også mulighet for å bygge dette mer avansert slik at relevante saker finner saksbehandleren.

INNSPILL FRA CREUNA:

BAKGRUNN: DET DIGITALE MENNESKET **Digital selvbetjening av offentlige tjenester**

En stille revolusjon har snudd opp ned på maktbalansen i kommunikasjonen mellom organisasjoner, bedrifter og innbyggerne/brukerne. Ingenting er som før. I dag forventer alle å kunne drive selvbetjening, påvirke, føre dialog og ha en effektiv fremdrift. Også på digitale flater. Dette kan by på utfordringer for dem som henger etter.

Men den gode nyheten, er at en digital implementering er win-win.

Lager du effektive, brukervennlige løsninger brukerne selv kan benytte, vil du A: gjøre dem fornøyde ved å kunne delta og påvirke, og B: spare penger på at de gjør mye av jobben selv, noe som betyr at dere kan benytte arbeidskapasiteten på andre områder.

FEM BRUKEROMRÅDER

Hos Creuna har vi kartlagt fem avgjørende områder der menigmann har overtatt makten og kontrollen som før tilhørte stat/organisasjon/bedrift:

1. TIDEN

"Glem alle tidsskjemaer. I dag bestemmer vi selv når vi skal se TV eller video på nettet, høre webradio eller lese siste nytt på mobilen."

LØSNING:

Innfri de nye forventningene til tidsbesparelse. Vær raus og tilgjengelig på nye og fleksible måter.

2. VERKTØY

"Teknologien er blitt så enkel at alle kan bruke den, og ofte gratis. Hvert eneste sekund produserer og publiserer talenter over hele verden fantastisk innhold som når ut til millioner."

LØSNING:

Inkluder brukerne i din verdiskaping, og la dem bidra og delta i sin egne saker. De ønsker det, og dere tjener på det!

3. MEDIA

"Media og underholdning har aldri vært mer demokratisk: Alle slipper til, og alle kan bli stjerner. Lillebror biter storebror i fingeren på Youtube, og begge blir millionærer."

LØSNING:

Vær til stede på plattformer der innbyggerne er, skap nytt innhold og ny funksjonalitet de kan bruke og dele.

4. INFORMASJON

"Alle har tilgang til et stadig voksende univers av informasjon, kunnskap og support. Sterke kvalitetskontroller gjør at vi stoler på helt nye kilder. Se bare på Wikipedia."

LØSNING:

Tillit må fortjenes, også på digitale arenaer. Så vær åpne, ærlige, nyttige og menneskelige.

5. MENINGER

"Nå har alle sin egen "Speaker's Corner", og hele verden lytter. Vi vurderer hoteller, organisasjoner, skriver filmanmeldelser og interiørblogger, og styrter regjeringer via Facebook."

LØSNING:

Bygg lojalitet gjennom enda bedre dialog, enda bedre tilbud og enda større tilstedeværelse. Hva trenger brukerne dine?